

การท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

ศรัณย์ภัทร ช่างบุญ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

TOURISM IN SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

SARANPHAT CHANGBU

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ECONOMICS

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

ชื่อผู้เขียน นางสาวศรัณย์ภัทร ช่างบุ

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์

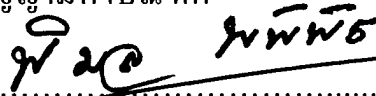
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. วัลย์ลดา วิวัฒน์พนชาติ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์วิรัช ธเนศวร

รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันธนวัฒน์

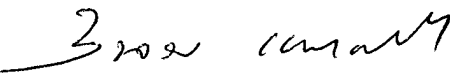
มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

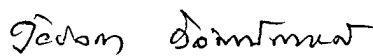
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิธ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไร่จวน เบญจศิริ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วัลย์ลดา วิวัฒน์พนชาติ)

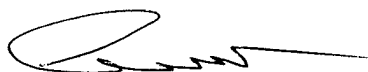
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิรัช ธเนศวร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันธนวัฒน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไกรสร กือประโคน)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

ชื่อผู้เขียน นางสาวศรัณย์ภัทร ช่างบุ

ชื่อปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วัลย์ถลา วิวัฒน์พนชาติ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์วิรัช ธเนศวร
3. รองศาสตราจารย์สุกัญญา ดันธนวัฒน์

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวกำหนดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวน 200 ตัวอย่าง จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ในช่วงวันที่ 1-30 มิถุนายน พ.ศ. 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพโสด อายุระหว่าง 25-29 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ประกอบอาชีพส่วนตัว/นักเรียน/นักศึกษา รายได้ต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามมากกว่า 1 ครั้ง โดยรถยนต์ส่วนบุคคล วัตถุประสงค์เพื่อมาพักผ่อน รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากการบอกเล่า สถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวตั้งใจจะเดินทางมาเที่ยว คือ ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา ความประทับใจที่นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด คือ ความมีอัธยาศัยไมตรีของเจ้าของพื้นที่ รองลงมา คือ ทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมของสถานที่ สิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุง คือ ด้านความสะอาดตามแหล่งท่องเที่ยว และป้ายบอกเส้นทางไปสถานที่เที่ยวต่าง ๆ

owned their own businesses or they were students or university students with a monthly income of 20,000 baht or more.

Most of the tourists examined had visited Samut Songkhram province more than once using personal automobiles for traveling to the province.

Relaxation was the objective of their visit. They knew of tourist attractions from word of mouth. The attraction visitors most frequently intended to visit was the Amphawa evening floating market.

These tourists were most impressed by the friendliness of local people. Next, in descending order, was the area's scenery and environment. Things which needed to be improved were cleanliness in tourist attraction areas and signs giving directions to tourist attractions.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. วัลย์ลดา วิวัฒน์พนชาติ รองศาสตราจารย์วิรัช ชเนศวร และรองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันธนวัฒน์ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่กรุณาให้ความรู้ต่าง ๆ จนทำให้สามารถดำเนินการศึกษามาถึงจุดนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ ในโครงการบัณฑิตศึกษาที่ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็น รวมถึงขอขอบพระคุณท่านเจ้าของบทความทั้งที่ได้เอ่ยนามและมิได้เอ่ยนาม

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาคั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ในคณะเศรษฐศาสตร์ที่เสียสละเวลาไปช่วยแจกแบบสอบถาม และให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ รวมถึงกำลังใจที่เป็นแรงผลักดันให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จไปด้วยดี และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ให้โอกาสในการศึกษา

ศรัณย์ภัทร ช่างบุ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญตาราง	(11)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
วิธีการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิดทางทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	8
ทฤษฎีอุปทานการท่องเที่ยว.....	17
ทฤษฎีอุปสงค์การท่องเที่ยว	18
แนวความคิดเกี่ยวกับระบบการพัฒนาสาธารณสุขโลก.....	20
ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจ	21
แนวคิดของการพัฒนาชุมชน	22
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	27
3 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสงคราม.....	31
สภาพสังคม	31
สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม	36
สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก	47

บทที่	หน้า
การเดินทาง.....	49
4 วิธีการศึกษาและผลการศึกษา.....	51
วิธีการศึกษา.....	51
ผลการศึกษา	53
5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	78
สรุปผลการศึกษา.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	83
ภาคผนวก.....	84
บรรณานุกรม.....	92
ประวัติผู้เขียน	95

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1	คุณลักษณะของนักท่องเที่ยวและอัตราการขยายตัว ปี พ.ศ. 2538-2550.....	3
2	ร้อยละของจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือน จำแนกตามสถานที่ท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2550...	45
3	ร้อยละของจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนจำแนกตามกิจกรรมที่ร่วมระหว่างท่องเที่ยว ในจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2550	46
4	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว.....	53
5	จำนวนและค่าร้อยละของจำนวนบุตรของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
6	จำนวนและค่าร้อยละของรายได้อื่น ๆ และภาระทางการเงินของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	57
7	จำนวนและค่าร้อยละของลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว.....	60
8	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับทัศนคติและ ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม.....	65
9	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแต่ละมาตรวัดที่ใช้เป็นเครื่องมือ	72
10	จำนวนและค่าร้อยละของความประสงค์ที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่ จังหวัดสมุทรสงครามอีกครั้ง	73
11	จำนวนและค่าร้อยละของการแนะนำผู้อื่นให้มาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทร- สงคราม.....	73

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การส่งออกสินค้าออกนั้นมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวและเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันไม่ใช่ว่ามีเพียงแต่การส่งออกสินค้าออกไปขายต่างประเทศเท่านั้นที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศ แต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็มีความสำคัญที่มีส่วนในการสร้างเงินตราให้กับประเทศ จะเห็นจากการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศที่มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากนานาประเทศให้มาเที่ยวในประเทศไทยของตน

ภาครัฐจึงเล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวมากขึ้น จะเห็นได้จากหน่วยงานราชการต่าง ๆ แต่ละจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว จึงได้จัดให้มีการพัฒนา บูรณาการ อนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพและสวยงามยิ่งขึ้น เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยว โดยจัดสื่อประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ อาทิ โฆษณาสื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ สื่อพิมพ์ต่าง ๆ ได้มีการประสานงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำให้การท่องเที่ยวไทยนั้นมีสีสันมากยิ่งขึ้น

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (tourism industry) ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม หรือธุรกิจสนับสนุนต่าง ๆ การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นการส่งออกที่มองไม่เห็นด้วยสายตา (invisible export) เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิตสินค้า คือ บริการต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็ต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศและจะช่วยให้เกิดการสร้างงานอาชีพเชื่อมโยงอีกหลายแขนง ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ทางด้านสังคม การท่องเที่ยวยังถือเป็นการพักผ่อน

คล้ายความตึงเครียด พร้อมกับการได้รับความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละท้องถิ่นด้วย

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับที่ 1 เมื่อเทียบกับรายได้จากการส่งสินค้าออกอื่น ๆ รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปของเงินตราต่างประเทศนี้มีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงิน จะเห็นว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องขึ้นทุกปีนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 จนถึงปี พ.ศ. 2550 (ดูตาราง 1) ซึ่งส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี แม้ว่าบางปีประเทศไทยจะประสบปัญหาภายในประเทศ ทั้งด้านการเมืองหรือปัญหาภายนอกประเทศที่เกิดความผันผวนทางเศรษฐกิจโลก แต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังทรงตัวได้ในระดับหนึ่ง ในปี พ.ศ. 2553 ที่ประเทศต้องเผชิญกับการผันผวนของการแข็งค่าเงินบาท ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวต้องสูญหายไปหลายพันล้านบาท รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวางสามารถสร้างงานสร้างอาชีพสนับสนุนมากมายที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว ทั้งธุรกิจทางตรงและธุรกิจทางอ้อม เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือการผลิตอาหารไปป้อนตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ สถานพักแรม การคมนาคม และการรักษาพยาบาล ก็จะเป็นอาชีพเสริมที่ทำรายได้เป็นอย่างดี หรือในเมืองท่องเที่ยวคนในท้องถิ่นก็อาจจะสามารถเป็นผู้นำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวได้ด้วย อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปทีใด ก็จะต้องใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร ซื้อผลิตภัณฑ์พื้นเมือง เมื่อหัตถกรรมพื้นเมืองสามารถนำมาขายเป็นที่ระลึกได้ก็จะมีการใช้วัสดุพื้นบ้านมาประดิษฐ์เป็นที่ระลึกหรือสินค้า OTOP (One Tambon One Product) ที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน รายได้ส่วนนี้ก็จะไปตกอยู่กับกลุ่มเกษตรกรหรือประชาชนในท้องถิ่น แม้จะเป็นรายได้ไม่สูงมาก แต่เมื่อรวมกันเป็นปริมาณมากก็จะเป็นรายได้สำคัญที่สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้ไม่น้อย ซึ่งจะกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่า ผลตัวทวีของการท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ

ตาราง 1

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอัตราการขยายตัว ปี พ.ศ. 2538-2550 (หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	รายได้จาก การท่องเที่ยว	เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	รายจ่ายจาก การท่องเที่ยว	เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	อุตสาหกรรม- ท่องเที่ยว	เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2538	190,765	+31.37	83,948	+14.63	106,817	+48.40
2539	219,364	+14.99	105,621	+25.82	113,743	+6.46
2540	220,754	+0.63	59,125	-44.02	161,629	+42.10
2541	242,177	+9.70	59,073	-0.09	183,104	+13.29
2542	253,018	+4.48	69,649	+17.90	183,369	+0.14
2543	285,272	+12.75	82,838	+18.94	202,434	+10.40
2544	299,047	+4.83	96,797	+16.85	202,250	-0.09
2545	323,484	+8.17	56,023	-42.12	267,461	+32.24
2546	309,269	-4.39	55,811	-0.38	253,458	+5.24
2547	384,360	+24.28	83,865	+50.27	300,495	+18.56
2548	367,380	-4.42	80,723	-3.75	286,657	-4.60
2549	482,319	+31.29	96,084	+19.03	386,234	+34.74
2550	547,782	+13.57	100,475	+4.57	447,306	+15.81

ที่มา. จาก โครงการสำรวจค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยว ปี 2550, โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550ก, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย (limitless industry) เมื่อเปรียบเทียบแล้ว การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่ลงทุนไปแล้วมีความเสี่ยงน้อยมากเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีการส่งออกหรือผลิตจำหน่ายภายในประเทศ จากสถิติที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวนานาชาติของโลกได้มีปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ เมื่อปี พ.ศ. 2493 นักท่องเที่ยวนานาชาติทั่วโลกมีจำนวนเพียง 25 ล้านคน และได้เพิ่มขึ้นเป็น 290 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2527 นักวิชาการทางการท่องเที่ยวก็ยังเชื่อว่า ปริมาณการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นแต่เพียงการเริ่มต้นเท่านั้น เพราะว่าการประชากรของโลกจะเพิ่มจำนวนขึ้นตลอดเวลา ประกอบกับใน โลกปัจจุบันเป็นโลกของการแข่งขันทางด้านเวลา เทคโนโลยีที่ทันสมัยมีแต่ความวุ่นวาย ทำให้มนุษย์มีความเหนื่อยล้าจากงานและมีความเครียดจากสภาวะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงต้องการ

ที่จะแสวงหาความสุขให้กับตนเองมากขึ้น ด้วยการหาเวลาว่างโดยการพักผ่อนในรูป การท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่วิวัฒนาการ ด้านการขนส่งที่สามารถขนส่งผู้โดยสารได้จำนวนมาก และมีความสะดวกสบาย ปลอดภัย รวดเร็วมากขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางลดลง การเดินทางท่องเที่ยว จึงมิได้จำกัด อยู่เฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้สูงเหมือนดังแต่ก่อนเท่านั้น แต่กระจายไปสู่ทุกกลุ่มทุกชนชั้น อาชีพ (อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, 2553)

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเป็นจำนวนมาก ทั้งที่มีความโดดเด่น ทางธรรมชาติสูง บางแห่งก็มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสถานที่นั้น ซึ่งตรงจุดนี้สามารถ นำมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกได้ไม่น้อย ภาครัฐจึงได้มีการกำหนด วิสัยทัศน์และนโยบายเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานา- ประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของเอเชีย

สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยที่สำคัญ ๆ มีอยู่มากมายให้ได้ศึกษาและชื่นชม จังหวัดสมุทรสงครามก็เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งถือว่าเป็นจังหวัดที่เป็นที่มีชื่อเสียงกับนักท่องเที่ยวได้ไม่นานนัก สมุทรสงครามหรือ ที่เรียกกันว่า “แม่กลอง” เป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ อยู่หลายแห่ง ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อีกทั้งยังไม่ไกลจากกรุงเทพ-มหานคร จึงทำให้การเดินทางสะดวกเหมาะกับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาไม่มากนักที่ต้องการ เดินทางไปเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับหรืออาจพักแรมก็ได้

วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และความเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่ประจวบกับการมี ส่วนร่วมของคนในชุมชนกับหน่วยงานราชการที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด จึงทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงครามพัฒนาและมีศักยภาพมากขึ้นจนสามารถ ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลาไม่กี่ปี จาก ประเด็นนี้ซึ่งเป็นที่น่าสนใจในการศึกษาถึงแนวทางในการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว ในจังหวัดสมุทรสงคราม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาตัวกำหนดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวบรวมข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง 200 รายจากนักท่องเที่ยว จำแนกเป็นนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ของจังหวัดมาเพียง 5 แห่ง คือ ดอนหอยหลอด อุทยาน ร. 2 ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา วัดเพชรสมุทรวรวิหาร และค่ายบางกุ้ง แห่งละ 40 ราย ในช่วงวันที่ 1-30 มิถุนายน พ.ศ. 2554 เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว และเป็นการกำหนดโควตาแบบเจาะจง (purposive quota)

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลได้มีการเก็บรวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้จากการเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) แบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (non-probability sampling) (สุวิมล ติรกันันท์, 2548, หน้า 170-171) จากนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่ง คือ ดอนหอยหลอด อุทยาน ร. 2 ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา วัดเพชรสมุทรวรวิหาร และค่ายบางกุ้ง สถานที่ละ 40 ราย รวมทั้งสิ้น 200 ราย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการศึกษาเอกสารซึ่งรวบรวมจากหนังสือ งานวิจัย สิ่งพิมพ์ของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และข้อมูลต่าง ๆ จากจังหวัดสมุทรสงคราม

การสุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวซึ่งมีจำนวนไม่แน่นอนในแต่ละช่วงเวลา ผู้ศึกษาจึงไม่สามารถสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็นได้เพราะการนัดหมายทำได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นกลุ่มคนที่ตอบแบบสอบถามจะเป็นนักท่องเที่ยวที่ผู้ศึกษาพบทั่วไป ไม่เจาะจงเฉพาะที่ใด จึงเรียกเป็นการพบกันโดยบังเอิญ (สุวิมล ติรกานันท์, 2548, หน้า 170-171)

จากการศึกษา ผู้ศึกษาได้กำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กำหนดให้

n_p = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่า $Z = 1.96$

ขนาดของความคลาดเคลื่อน (E) = 10%

จำนวนประชากร (N) = 100,000 คนหรือ α

สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรจากตารางการสุ่มตัวอย่างของ Yamane (อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์, 2548, หน้า 174-175) ดังนี้

$$\begin{aligned} n_p &= \frac{N}{1 + NE^2} = \frac{100,000}{1 + 100,000 (0.1)^2} \\ &= \frac{100,000}{1 + 100,000 (0.1)^2} = 100 \text{ คน} \end{aligned}$$

แต่เพื่อให้การศึกษาได้รับรายละเอียดมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้ปรับกลุ่มตัวอย่างเป็น 200 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) โดยนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการออกแบบสอบถามและข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเอกสารและหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาอธิบายวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนในงานวิจัยนี้

2. การวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา (descriptive statistics analysis) โดยการนำข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ แสดงในรูปแบบตาราง สถิติ ร้อยละ และการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในคอนฮอยลอค อุทยาน ร. 2 ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา วัดเพชรสมุทรวรวิหาร และค่ายบางกุ้ง มาแสดงผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลไปพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. สร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชากรในจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เป็นประโยชน์ต่อการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิดทางทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (tourism industry) ตามความหมายในพระราชบัญญัติ- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 หมายถึง อุตสาหกรรมที่จัดให้มีหรือให้บริการ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร โดยมีค่าตอบแทนและหมาย รวมถึง (ทิพวรรณ พุ่มมณี, 2552, หน้า 29)

1. ธุรกิจนำเที่ยว
2. ธุรกิจโรงแรมนักท่องเที่ยว
3. ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการ และสถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว
4. ธุรกิจการขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว
5. ธุรกิจกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว

6. การดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง งานออกร้าน การโฆษณาเผยแพร่ หรือ การดำเนินงานอื่นใด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักจูงหรือส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ้างถึงใน บุญบา สุธีธร และภัสวดี นิติเกษตรสุนทร, 2541, หน้า 6) ได้แบ่งลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล

3 ประการ คือ

1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพ

จากความหมายของการท่องเที่ยวที่ได้กล่าวมาสรุปได้ การท่องเที่ยวเป็นการเดินทาง เพื่อพักผ่อนหรือเพื่อความสนุกสนาน เป็นการเคลื่อนย้ายประชากรจากแห่งหนึ่งไปยังอีก

แห่งหนึ่งอย่างชั่วคราวและได้มีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น การไปเที่ยวชมสถานที่สวยงาม หรือทัศนียภาพที่แปลกตา หรือเดินซื้อของ หรือเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ

ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2552, หน้า 32-34) อธิบายว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่กำลังพัฒนา ในด้านการสร้างรายได้ เป็นเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน การกระจายรายได้ และนำความเจริญไปสู่ท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

1. ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

1.1 ก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ จากการที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศ นำเงินตราเข้ามาใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศ รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ถือเป็นรายได้จากการส่งสินค้าออก (export) แต่แตกต่างกับการส่งสินค้าออกทั่วไป เพราะเป็นเสมือนสินค้าที่มองไม่เห็น ไม่มีตัวตน (invisible export) คือ ไม่มีการส่งสินค้าออกไป แต่นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้เดินทางมาใช้จ่ายเพื่อบริโภคสินค้าการท่องเที่ยว ณ แหล่งผลิตสินค้าหรือแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ

1.2 ช่วยชดเชย หรือลดการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศที่กำลังพัฒนามักจะประสบปัญหาการขาดดุลการค้า และดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ จะช่วยชดเชยหรือลดปัญหาดังกล่าว และมีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

1.3 เพิ่มการจ้างงานและสร้างอาชีพ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภทซึ่งสามารถจ้างงานและสร้างอาชีพ ทั้งในธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ธุรกิจขนส่ง ที่พักแรม อาหาร นันทนาการ ของที่ระลึก และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อมหรือธุรกิจสนับสนุน เช่น การก่อสร้าง การเกษตร การเงิน การประกันภัย เป็นต้น

1.4 ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง เพราะเมื่อมีการเดินทางท่องเที่ยวต้องมีการใช้จ่าย ผู้ที่จะได้รับประโยชน์ คือ ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว พนักงานบริการ และประชากรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางหรือแหล่งท่องเที่ยว

ซึ่งกระจายอยู่ในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

1.5 ผลทวีคูณในการผลิตและสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เชื่อว่า เมื่อมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในระบบเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดการใช้จ่ายต่อ ๆ กันไปอีกหลายรอบ เมื่อรวมการใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจะพบว่ามีมูลค่าสูงกว่าการใช้จ่ายในครั้งแรกหลายเท่า หลักการดังกล่าวในทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เรียกว่า “ผลของตัวทวี” (multiplier effect) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนอกจากจะก่อให้เกิดการผลิต การว่าจ้างงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงแล้ว ยังมีผลให้เกิดการผลิตและการว่าจ้างงานในทางอ้อม ส่งผลให้รัฐบาลมีรายได้ในรูปของภาษีอากรประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้นด้วย

2. ความสำคัญด้านสังคมและวัฒนธรรม ดังนี้

2.1 ก่อให้เกิดความรื่นรมย์ เพลิดเพลิน สนุกสนาน เป็นการพักผ่อนหย่อนใจหรือผ่อนคลายจากภารกิจ

2.2 ช่วยเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น จากการได้พบเห็น ได้รับความรู้และประสบการณ์ หากเป็นการเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา หรือเยี่ยมชมศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

2.3 สร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่น โดยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จะได้รับการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น การก่อสร้างสิ่งใหม่ ๆ การลงทุนด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทำให้ท้องถิ่นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเจริญก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชากรในพื้นที่นั้น ๆ

2.4 ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพให้ดีขึ้น การจ้างงานและการกระจายรายได้ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นท่องเที่ยวมีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น

2.5 ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐาน ไปหางานทำในเมืองใหญ่หรือเมืองหลวง โดยทั่วไปมนุษย์จะมีความรักถิ่นฐานของตน หากสามารถประกอบอาชีพหารายได้ในถิ่นฐาน ย่อมไม่คิดที่จะอพยพเคลื่อนย้ายไปที่อื่น

2.6 ทำให้มีการคิดค้นนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตหรือประดิษฐ์เป็นสินค้าพื้นเมืองหรือของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของทรัพยากรและศิลปวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นปัจจุบันสินค้าพื้นเมืองหรือของที่ระลึกนอกจากจะเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นแหล่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมกรรมวิธีหรือขั้นตอนการผลิตงานหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ ด้วย

2.7 ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และตระหนักถึงคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมนำไปสู่การอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและของประเทศ

แนวคิดเรื่องผลของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

Pearce (1981, p. 17) อธิบายว่า ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่คนในชุมชนต้องมีการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว และในการติดต่อกันนั้นผู้ที่ได้รับผลกระทบก็คือ คนในชุมชนซึ่งผลกระทบอาจเป็นผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อม ผลกระทบที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ จากแนวความคิดเรื่องผลของอุตสาหกรรม ตามที่ Pearce ได้กล่าวไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า “การที่ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวได้เห็นหรือได้ติดต่อกับนักท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายรูปแบบ ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองอาจมีปฏิกิริยาต่อนักท่องเที่ยวทั้งทางบวก และทางลบ ตามลักษณะที่ตนได้เห็นหรือตามลักษณะที่ตนได้ติดต่อกับนักท่องเที่ยวในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง อาจได้รับผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้”

จากงานวิจัยผลของอุตสาหกรรมดังกล่าว พบว่า “อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ดูได้จากสถิติต่าง ๆ นั้น ล้วนทำให้มองเห็นผลของอุตสาหกรรมในด้านบวกทั้งสิ้น และจากปริมาณทางสถิติรายได้เข้ามา ก็ยิ่งทำให้ดูเหมือนจะยิ่งเห็นว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีผลที่ดีจริงต่อประเทศ ซึ่งแนวคิดและสายตาในการมองการพัฒนาประเทศทำนองนี้ของรัฐบาล นักธุรกิจเอกชน และนักวิชาการ มักจะเป็นการมองและกำหนดจากส่วนกลางเป็นหลัก โดยขาดความเข้าใจถึงสังคมในท้องถิ่น ซึ่งได้รับผลกระทบนานับประการจากการพัฒนาของรัฐในหลายกรณี ซึ่งบางครั้งจะก่อให้เกิดผลเสียขึ้นกับท้องถิ่น โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งผลกระทบต่อด้านวัฒนธรรมอันเป็นวิถีชีวิตทางสังคมของชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่น อันเนื่องมาจากการส่งเสริมของรัฐบาล ซึ่งในที่นี่เน้นด้านการท่องเที่ยว การทำความเข้าใจ ผลกระทบทำนองนี้ จำเป็นต้องพิจารณาถึงบริบททางสังคมด้านต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น ที่มีการพัฒนาและคลี่คลายมาตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม”

ประเภทของการท่องเที่ยว

Smith (อ้างถึงใน ระพีพรรณ ทองหล่อ และคนอื่น ๆ, 2546, หน้า 8-9) ได้อธิบายถึง ประเภทของการท่องเที่ยวว่าหมายถึง ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว โดยจำแนกที่หมาย ปลายทางของการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวได้ 6 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (ethnic tourism) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ ที่จะสังเกตการแสดงออกทางวัฒนธรรมและแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่าง เผ่าพันธุ์ ซึ่งจะรวมไปถึงการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมรำฟ้อนและ เข้าร่วมพิธีทางศาสนาต่าง ๆ

2. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (cultural tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและ บางกรณีก็เข้าร่วมใช้ชีวิตเก่า ๆ ที่ได้สูญหายไปหมดแล้ว ท้องถิ่นเก่า ๆ ที่มีสีสันเป็น สิ่งดึงดูดใจมาก ซึ่งอาจรวมงานเทศกาลเครื่องแต่งกายตามประเพณี การเร่ร่อนบ้าน การแสดงศิลปะและหัตถกรรมรุ่น โบราณ

3. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (historical tourism) เป็นการท่องเที่ยว พิพิธภัณฑสถานและ โบสถ์เก่า ๆ ที่เน้นความรุ่งเรืองของอดีต อาจเป็นการเยือนอนุสาวรีย์ โบสถ์ วิหาร วังต่าง ๆ การแสดงแสงเสียงเหตุการณ์เด่น ๆ ในอดีตกาล

4. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (environmental tourism) คล้ายคลึงกับการท่องเที่ยว เพื่อชาติพันธุ์ กล่าวคือ ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาจากแดน ไกลแต่ข้อนี้จะเน้นสิ่งดึงดูดใจ (attractions) ที่เป็นธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะเน้นชาติพันธุ์มนุษย์ การกลับคืนสู่ ธรรมชาติและการชื่นชมต่อความสัมพันธ์ของผู้คนกับพื้นที่พิภพอยู่ในกลุ่มนี้ ซึ่งจะรวม การถ่ายภาพ การเดินทางไกล การปีนเขา และการล่องเรือเล็ก

5. การท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ (recreational tourism) เป็นการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา น้ำพุแร่รักษาโรค การอาบแดดและการสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่ผ่อนคลายจิตใจ สถานที่ดังกล่าว เช่น หาดทราย ชายทะเล ชายหาดที่มีแนวต้นปาล์ม สนามกอล์ฟชั้นเยี่ยมหรือสนามเทนนิสชั้นเลิศ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ โดยเฉพาะ เป็นต้น

6. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (business tourism) มีลักษณะเด่น คือ การประชุมหรือการพบปะกัน หรือการสัมมนา ซึ่งมักจะรวมเอาการท่องเที่ยวประเภทอื่นเข้ามาไว้ด้วย เมื่อมีการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจเกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีการท่องเที่ยวได้หลายประเภท บางแห่งเป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวนันทนาการ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมแล้วแต่นักท่องเที่ยวจะต้องการอะไร

7. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (incentive tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงาน เพื่อเป็นสวัสดิการของหน่วยงานและบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ เพื่อการดูงานการประชุม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและเพื่อนันทนาการ โดยหน่วยงานและบริษัท ห้างร้านจะเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้ทั้งหมด

แนวความคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์ (2542, หน้า 289) อธิบายว่า การพัฒนาการเกษตรและการท่องเที่ยว นั้น เป็นเป้าหมายที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือ การเกษตรยั่งยืนจะนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษาคุณภาพและความสวยงามของสิ่งแวดล้อม สังคม ประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรมของชนบท ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวไปด้วยในตัว ในขณะเดียวกันการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนก็จะนำไปสู่การอนุรักษ์ด้วยเช่นเดียวกัน อันเป็นการสนับสนุนการเกษตรยั่งยืน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวจะกลายเป็นแหล่งรายได้ และการจ้างงานของชนบทตลอดจนเป็นแหล่งรายได้เสริมของเกษตรกรที่สำคัญอีกด้วย การพัฒนาการเกษตรและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนพร้อมกันไป จึงกลายเป็นเป้าหมายหลักของนักพัฒนาการเศรษฐกิจในปัจจุบัน

การที่ประเทศต่าง ๆ ได้หันมากำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ก็เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ คือ ประการแรก การท่องเที่ยว

เป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ประการที่สอง รายได้ของรัฐในรูปภาษีจากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน ประการที่สาม การท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศที่สำคัญ ประการที่สี่ ความยืดหยุ่นต่อรายได้จากการท่องเที่ยวมีค่าค่อนข้างสูง หมายความว่ารายได้จากการท่องเที่ยวจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นในอนาคตตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และประการสุดท้าย การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานมาก จึงเป็นแหล่งรายได้และการจ้างงานที่สำคัญของคนในประเทศ สำหรับประเทศไทยได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และการท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศเป็นอันดับที่หนึ่งของประเทศ

ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น ได้กระตุ้นให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจไปพร้อมกับคุณภาพของสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการท่องเที่ยวได้เกิดปัญหาขึ้นเช่นเดียวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสาขาอื่น ๆ คือ ก่อให้เกิดการเสื่อมสลายด้วยตัวเอง กล่าวคือ มีการเร่งใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้ขยายตัวไปได้จนถึงจุดหนึ่ง จากนั้นแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้น้อยลง เพราะเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้นจะก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนนำไปสู่การขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานและปัญหาทางด้านสุขภาพและอนามัย อันจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวลดลงไปในที่สุด

ดังนั้นการบริการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่นำไปสู่ความยั่งยืน จึงเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับข้อจำกัดของธรรมชาติ และกระบวนการทางสังคม แนวคิดของการพัฒนาดังกล่าวกำลังได้รับความนิยมนำมาเพิ่มมากขึ้นเรื่อยมา

ธุรกิจกับการจูงใจนักท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความต้องการปัจจัยด้านพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งในส่วนของรัฐบาลได้มีการลงทุนในการบริการด้านพื้นฐานต่าง ๆ หรือเป็นการอำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตลอดจนการบริการด้านขนส่งภายในประเทศ ในด้านของความสำเร็จของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการขยายการลงทุนเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวของภาคเอกชน จึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ ซึ่งสามารถแบ่งแยกธุรกิจ

เอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้ ดังนี้ (ปราโมชน์ รอดจำรัส, 2549, หน้า 39-41)

1. การขนส่ง การคมนาคมขนส่งมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว จากการคมนาคมขนส่งจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวในอดีตการเดินทางท่องเที่ยวถูกจำกัดเพราะปัญหาและอุปสรรคด้านการคมนาคม การพัฒนาด้านสถานที่ท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย ปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวได้มีการพัฒนาปรับปรุงเส้นทางเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางไปท่องเที่ยว และดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปมากขึ้น การขนส่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 ทางบก เป็นเส้นทางคมนาคมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายในประเทศมากกว่าการคมนาคมด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ห่างไกล จากท่าเรือ ท่าอากาศยาน การขนส่งทางบกได้รับการพัฒนาโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการท่องเที่ยวยิ่งขึ้น

1.2 ทางน้ำ เป็นวิธีการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารที่ค่าขนส่งถูกที่สุด แต่การใช้เส้นทาง ทางน้ำจะช้า จึงเป็นสาเหตุที่มีผู้ใช้บริการน้อย เว้นแต่บริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ไม่อาจใช้การขนส่งวิธีอื่นได้ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวหรือที่อยู่ห่างจากฝั่ง หรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะล่องเรือเพื่อชมความงามของทิวทัศน์ที่อยู่สองฝั่งคลอง

1.3 ทางอากาศ เป็นการคมนาคมที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะสำหรับการท่องเที่ยวนานาชาติ ปัจจุบันการคมนาคมทางอากาศได้พัฒนาไปมากขึ้นด้านความเร็ว ความจุผู้โดยสารและความสะดวกสบายด้านอื่น ๆ

2. ที่พัก ภายหลังการท่องเที่ยวมาตลอดวัน นักท่องเที่ยวจะหยุดพักผ่อนที่พักรวมถึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว ดังนี้

2.1 จำนวนที่พักต้องพอดีกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.2 ที่พักจะต้องมีหลายประเภทให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกตามความต้องการ

2.3 ที่พักจะต้องมีความสะอาดให้บริการที่ดีตามระดับมาตรฐาน

2.4 สิ่งก่อสร้างควรมีลักษณะกลมกลืน สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ ไม่ขัดต่อวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2.5 ที่พักต้องไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่คนในท้องถิ่น เช่น ปล่อยน้ำเสีย
ทิ้งขยะ ตลอดจนส่งเสียงรบกวน

2.6 ที่พักต้องมีความปลอดภัยต่อทรัพย์สินและชีวิตนักท่องเที่ยว และต่อคนใน
ท้องถิ่นด้วย

3. ภัตตาคารและร้านอาหาร การบริการด้านอาหารควรมีลักษณะดังนี้

3.1 สะอาดถูกหลักอนามัย ไม่เป็นแหล่งเพาะเชื้อ

3.2 อาหารมีรสอร่อย มีให้เลือกตามความต้องการ

3.3 มีการบริการที่ดี เป็นที่ประทับใจแก่ลูกค้า

3.4 ราคาเหมาะสมกับคุณภาพของอาหาร

3.5 ไม่อยู่ไกลชุมชนเกินไป

3.6 มีบริการอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เช่น ที่จอดรถและห้องน้ำ เป็นต้น

3.7 มีการตกแต่งสถานที่ เช่น มีสวนน้ำ และมีสนามเด็กเล่น เป็นต้น

4. บริษัทนำเที่ยว เป็นธุรกิจที่ประกอบขึ้นเพื่อให้บริการนำเที่ยว แบ่งออกได้ดังนี้

4.1 การท่องเที่ยวจากต่างประเทศ (inbound) เป็นบริษัทนำเที่ยวที่จัดและรับ
นักท่องเที่ยวเฉพาะนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ เพื่อเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศ

4.2 การท่องเที่ยวออกนอกประเทศ (out bound) คือ บริษัทนำเที่ยวที่นำ
นักท่องเที่ยวภายในประเทศไปท่องเที่ยวต่างประเทศ

4.3 การท่องเที่ยวภายในประเทศ (domestic) คือ บริษัทนำเที่ยวที่จัดส่งเสริม
การนำเที่ยวให้ประชาชนเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของตน ส่วนใหญ่บริษัทนำเที่ยว
จะให้บริการในด้านการจองตั๋วเดินทาง จองที่พัก จัดหายานพาหนะ ช่วยดำเนินการเพื่อ
ขอหนังสือเดินทาง (passport) การตรวจลงตรา (visa) การแลกเปลี่ยนเงินตรา

5. สิ่งดึงดูดเพื่อการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่แล้วเป็นสิ่งที่มียู่ตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา
แม่น้ำ ทะเล หรืออาจเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม
และโบราณสถาน เป็นต้น

6. ของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง เป็นธุรกิจที่ทำรายได้สูงเมื่อเทียบกับธุรกิจอื่น
ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายเงินงบประมาณ 1/3 ของค่าใช้จ่าย
ทั้งหมดเป็นค่าของที่ระลึก

7. ความปลอดภัย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว เพราะความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอาจเป็นเรื่องก่อให้เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่นในการท่องเที่ยว การดำเนินการด้านการให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ควรกระทำในลักษณะของ “การป้องกัน” เพราะความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวก็นับว่าเป็นแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

8. การเผยแพร่และโฆษณา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยเสริมให้นักท่องเที่ยวรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น และจะช่วยจูงใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจ

ทฤษฎีอุปทานการท่องเที่ยว

หม่อมหลวงศุ่ย ชุมสาย และฉุบพัน พรหมโยธี (2527, หน้า 78-83) อธิบายว่า ทฤษฎีอุปทานการท่องเที่ยว หมายถึง สินค้าและบริการทุกชนิดที่เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวจัดให้มีเพื่อตอบสนองอุปสงค์ของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นอุปทานที่ปรากฏในลักษณะที่เป็นนามธรรมหรือรูปธรรม สิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดขึ้นมา อุปทานนี้เองจะเป็นตัวการสำคัญในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น ๆ รวมทั้งมีการโฆษณาทางสื่อมวลชนโดยตรงเพื่อนำรายละเอียดของผลผลิตสู่ผู้บริโภค อันได้แก่

1. สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ของท้องถิ่นนั้น
2. ประเพณีที่สำคัญของแต่ละท้องถิ่นนั้น
3. สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก
4. ที่พัก โรงแรมและห้องพัก สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น รถรับ-ส่ง

สนามบิน บริการนำเที่ยว เป็นต้น

ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปทานการท่องเที่ยว

ปัจจัยภายใน มีดังนี้

1. ความเป็นเมือง แบบของการพัฒนา การวางผังเมือง การก่อสร้าง และภูมิทัศน์ของเมือง ขนาดของประชากรและความหนาแน่น

2. โครงสร้างพื้นฐาน ระดับความให้บริการ และความพอเพียงของการให้บริการ
 3. บริการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ภัตตาคาร ร้านอาหาร คอฟฟี่ช็อป ในที่ลับ กิจกรรมกีฬา และบริการท่องเที่ยว เช่น การโฆษณา การตลาด ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และการขนส่ง
 4. สถานที่ท่องเที่ยว ที่ดึงดูดการท่องเที่ยว ทั้งในด้านธรรมชาติ หาดทราย ชายทะเล ป่าเขา น้ำตก ด้านประวัติศาสตร์ และด้านวัฒนธรรม
- ปัจจัยภายนอก มีดังนี้
1. การเข้าถึงสถานที่
 2. ความสัมพันธ์กับศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญ
 3. ความหายาก
 4. ความสนใจของนักท่องเที่ยว

ทฤษฎีอุปสงค์การท่องเที่ยว

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2542, หน้า 19-20) อธิบายว่า ทฤษฎีอุปสงค์การท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการ หรือบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว หรือจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของตน โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีความต้องการ อำนาจซื้อ และมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการที่กำหนดในเวลานั้น ๆ ปริมาณสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง ย่อมหมายถึง การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุปสงค์การท่องเที่ยวด้วย

อุปสงค์การท่องเที่ยวเป็นตัวผลักดันสำคัญ ทำให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะธุรกิจย่อยที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น โรงแรม บริษัทนำเที่ยว สายการบิน เป็นต้น

ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสงค์การท่องเที่ยว

Epperson and Kniesner (1984, p. 127) ได้แบ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสงค์การท่องเที่ยวออกเป็นดังนี้

1. ปัจจัยผลักดัน (push factors) เป็นสภาพเงื่อนไขที่เกิดจากความต้องการส่วนบุคคล (personal needs) หรือจากตัวผู้เดินทางเองที่กระตุ้นทำให้เกิดอุปสงค์การเดินทาง ได้แก่ ความต้องการหลีกเลี่ยงความจำเจ ความต้องการหยุดพักเพื่อผ่อนคลาย ความต้องการเดินทางด้วยเหตุผลทางชื่อเสียงเกียรติยศของตนเอง รวมทั้งความต้องการผจญภัยและท้าทาย ประเภทของปัจจัยผลักดัน ได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสร้างบ้านแปลงเมือง การมีรายได้และระดับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาชีพและการมีเวลาว่างเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาการทางด้านการคมนาคมขนส่ง และการสื่อสาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์

2. ปัจจัยดึงดูด (pull factors) เป็นสภาพเงื่อนไขที่ทำให้สถานที่นั้น ๆ เป็นแหล่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว โดยปัจจัยที่ดึงดูดนั้นมีความพร้อมด้านอุปทานท่องเที่ยว ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ภูมิประเทศที่งดงาม และที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์สร้าง เช่น การจัดการแข่งขันกีฬากิจกรรมทางวัฒนธรรม หรือสวนสนุก ทั้งนี้รวมถึงราคาการท่องเที่ยว กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคจะถูกกระตุ้นได้ด้วยปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดไปพร้อม ๆ กันได้ เช่น ความต้องการพักผ่อนตามภูเขา อาจเกิดจากปัจจัยผลักดัน คือ ความต้องการหลบหนีความจำเจ ร่วมกับปัจจัยดึงดูด คือ ทัศนียภาพที่สวยงาม

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

(มาตรา 6) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นนิติบุคคล (มาตรา 7) มีภารกิจหลัก ดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522)

1. ส่งเสริมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตลอดจนประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
2. เผยแพร่ประเทศไทยในแง่ความงามของธรรมชาติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิวัฒนาการของเทคโนโลยีตลอดจนกิจการอย่างอื่น อันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
3. อำนวยความสะดวกความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

4. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีงามและความเป็นมิตรไมตรีระหว่างประชาชน และระหว่างประเทศ โดยอาศัยการท่องเที่ยว

5. ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวและเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

แนวความคิดเกี่ยวกับระบบการพัฒนาสาธารณูปโภค

ข้อมูลจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2548) พบว่า การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่าง ๆ ส่วนใหญ่แล้วจะจัดให้มีขึ้น โดยมีสาเหตุเนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจในสาขาสำคัญอื่น ๆ ก็ตาม แต่มีอีกหลายกรณีที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการสร้างถนน สนามบินขนาดใหญ่ การสื่อสาร โทรคมนาคม การไฟฟ้า การประปา ในพื้นที่ท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ กล่าวได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญเติบโต และประชาชนในท้องถิ่นได้รับความสะดวกสบายไปพร้อม ๆ กันด้วย

นอกจากจะต้องมีความสวยงามตามธรรมชาติ มีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์แล้ว ยังจะต้องมีความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีน้ำสะอาดใช้สามารถใช้เครื่องไฟฟ้าได้บ้างพอสมควรมีบริการติดต่อสื่อสารได้รวดเร็ว ซึ่งเป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยสำคัญที่จะช่วยตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวควบคู่ไปกับความงามอันล้ำค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้คนเราหันมาสนใจสภาพแวดล้อม และทรัพยากรต่าง ๆ ช่วยให้เกิดความรักและหวงแหนทรัพยากร ทำให้มีการอนุรักษ์และดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ผืนป่า สัตว์ ผืนน้ำ สิ่งก่อสร้าง ทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม และความเชื่อต่าง ๆ ชุมชนหลายแห่งมีความเจริญขึ้น เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามหรือมีสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจอยู่ในชุมชน ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อมสรุปได้ดังนี้

1. ทำให้มีการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าให้ประชาชนทั่วไปได้พักผ่อนหย่อนใจ เช่น การสร้างสวนสาธารณะต่าง ๆ ทั้งภายในเมือง และนอกเมือง เป็นต้น
 2. ทำให้มีการสิ่งก่อสร้างทางด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างขั้นพื้นฐาน เช่น ถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ เป็นต้น และโครงสร้างขั้นสูง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านบริการ เป็นต้น
 3. ทำให้การอนุรักษ์และซ่อมแซมปรับปรุงหรือบูรณปฏิสังขรณ์สถานที่โบราณคดีหรือปราสาทราชวังที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน วัดเก่าแก่ เจดีย์-ปราสาท เช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก ได้แก่ กำแพงเมืองจีน พีรามิดในประเทศอียิปต์ ทัชมาฮาลในประเทศอินเดีย สโตนเฮนจ์ ปราสาททอริคในประเทศอังกฤษ และในประเทศไทยพระที่นั่งวิมานเมฆ พระบรมมหาราชวัง เป็นต้น
 4. ทำให้มีการนำเอาระบบกำจัดของเสีย เช่น ระบบกำจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดเขม่าควันมาใช้ เป็นต้น
 5. ทำให้มีการก่อสร้างสวนสาธารณะให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้พักผ่อนหย่อนใจ
- ดังนั้นสรุปได้ว่าเมื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวออกไปในแหล่งท่องเที่ยวใด ปัจจัยที่จะสนับสนุนกิจการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก สาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา จึงจำเป็นต้องมีการก่อสร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้มีการพัฒนาความเจริญในชุมชนหรือสร้างรายได้ให้ประชาชนในชุมชนมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการท่องเที่ยวเช่นกัน

ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจ

Hirschman (อ้างถึงใน คารารัตน์ อานันทนะสุวรรณ, 2543, หน้า 72-73) กล่าวว่าในแต่ละท้องถิ่นจะมีความเจริญเติบโตแบบไม่สมดุล อันเกิดจากวงจรแห่งความชั่วร้าย แนวทางแก้ไขให้หลุดพ้นจากวงจรดังกล่าว คือ การลงทุนในอุตสาหกรรมนำ (leading industry) ซึ่งมีอัตราการขยายตัวสูงสุดเพื่อให้เกิดอุตสาหกรรมตาม อุตสาหกรรมนำจะมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมที่การผลิตมีความเชื่อมโยงไปข้างหน้า คือ การให้ผลผลิต

(outputs) ของอุตสาหกรรมนำไปเป็นปัจจัยการผลิต (inputs) แก่อุตสาหกรรมอื่น สำหรับผลกระทบจากความเชื่อมโยงไปข้างหลัง คือ การใช้ปัจจัยการผลิตจากผลผลิต อุตสาหกรรมอื่น ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์จะเชื่อมโยงไปข้างหน้ากับ อุตสาหกรรมอิฐบล็อก ขณะเดียวกันอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ก็ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงไป ข้างหลัง โดยการใช้หินปูนจากอุตสาหกรรมเหมืองหิน ความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรม ทั้งไปข้างหน้าและข้างหลังนี้ เป็นลักษณะของการเจริญเติบโตในแนวดิ่ง (vertical growth)

แนวคิดของการพัฒนาชุมชน

แนวความคิดของการพัฒนาชุมชนเกิดขึ้นด้วยข้อเท็จจริงที่ว่าประชาชนเป็น จำนวนมาก โดยเฉพาะในชนบทของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ยังยากจนข้นแค้นมี ความด้อยทั้งในทางสุขภาพ ร่างกายและฐานะทางสังคม ภาระหน้าที่ของงานพัฒนา ชุมชน คือ การขจัดปัดเป่าปัญหาต่าง ๆ ของประชาชน หรืออีกนัยหนึ่ง ปรับปรุงชุมชน ชนบทให้มีความผาสุกดังที่ชาวเมืองกำลังได้รับอยู่ในเวลานี้บ้าง ดังนั้นการพัฒนาชุมชน ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชน โดยมีแนวคิดพื้นฐาน ของการพัฒนาชุมชน ดังนี้ (จิรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2545, หน้า 15-19)

1. ความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชน (partnership) แนวความคิดนี้เกิดจาก ความเชื่อที่ว่า การพัฒนาที่ได้ผลดีที่สุดและถาวรที่สุดนั้นควรจะเกิดจากพลังและขีด- ความสามารถของชุมชนที่ได้ผนึกกำลังกันขึ้นมา ผสมผสานกับการสนับสนุนจากพลัง ของการปกครองแห่งรัฐ การที่จะให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียวนั้น นอกจากจะทำได้ยากที่จะประสบความสำเร็จและผลงานไม่มั่นคงถาวรแล้ว ยังอาจ นำไปสู่การขยายช่องว่างและความขัดแย้งระหว่างพลังทั้งสองฝ่าย สังคมใดที่ปล่อยให้ ชุมชนพัฒนาไปตามธรรมชาติด้วยความสามารถของชุมชนเอง สังคมนั้นก็มีแต่จะถอยหลัง และนอกจากนี้ ยังเผยให้เห็นถึงความไร้สมรรถภาพของรัฐบาลด้วย ในทางกลับกัน ถ้าหากสังคมใดรัฐเป็นผู้ทำให้ประชาชนฝ่ายเดียว การพัฒนาจะเป็นไปอย่างเชื่องช้า และ ยังเป็นการเสริมสร้างทรศนะแบบคอยให้ผู้อื่นมาช่วยเหลือตลอดเวลาในหมู่ประชาชน

ผลที่ตามมา ก็คือ จะมีการพัฒนาแต่ทางด้านรูปธรรม แต่ทางด้านตัวคนหรือนามธรรมนั้น จะไม่ได้รับการพัฒนาเลย

ความร่วมมือระหว่างชุมชนและรัฐเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาชุมชนนี้ จึงประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ประการ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน (local participation) การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหา การวางแผนการดำเนินกิจกรรมมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผลและการสนับสนุนของรัฐ โดยรัฐจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและวัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ที่ว่า สามารถสนองปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้น ทำให้ประชาชนเกิดความรัก และห่วงใยในกิจกรรมช่วยประสานช่องว่างระหว่างรัฐกับประชาชน และนอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดพลังกลุ่มอีกด้วย

2. การพึ่งพาตนเอง (self help) แนวความคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเองนี้ได้เป็นความเชื่อที่เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานของนักพัฒนาตลอดมาว่า วิธีการที่จะช่วยเหลือคนอื่นนั้น วิธีที่ดีที่สุดก็คือ การช่วยให้ประชาชนมีขีดความสามารถที่จะช่วยตัวเองต่อไปได้ โดยไม่ต้องคอยพึ่งให้คนอื่นมาช่วยอยู่ตลอดไป ซึ่งย่อมาหมายความว่า ทรายใดที่รัฐบาลยังต้องกำจุนช่วยเหลือประชาชนแบบเลี้ยงเด็กไม่รู้จักโตแล้ว การช่วยเหลือก็ปราศจากประสิทธิภาพ แนวความคิดการช่วยเหลือตนเองนี้ถือเป็นหลักการสากลไม่เพียงแต่ในงานพัฒนาชุมชน แต่ยังรวมถึงงานสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ หรือแม้กระทั่งคำสั่งสอนตามหลักพระพุทธศาสนาที่กล่าวไว้ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในระดับชุมชนหรือสังคมก็เช่นเดียวกันที่จะต้องยึดหลักการช่วยตนเองเสียก่อนแล้วถึงจะให้ผู้อื่นมาช่วยได้

การพึ่งตนเอง หมายถึง ประชาชนสามารถเข้าร่วมปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สามารถเข้าแก้ไขข้อขัดข้องส่วนรวมของชุมชน ฉะนั้นจึงเป็นการระดมสรรพกำลังทั้งปวงของชุมชนไม่ว่าจะเป็นกำลังคนหรือทรัพยากรธรรมชาติเข้าสู่การปฏิบัติงานอย่างใดก็ตาม สรรพกำลังดังกล่าวนี้อาจมีข้อจำกัดอยู่บางประการ ด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความสามารถ และกำลังงบประมาณ เป็นต้น ความช่วยเหลือจากภายนอกจึงยังมีความจำเป็นที่จะเข้ามาแก้สถานการณ์ในระยะนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ว่าจะช่วยเหลือให้ประชาชนสามารถช่วยตัวเองไปตลอดรอดฝั่ง

3. ความคิดริเริ่มของชุมชน (local initiation) การที่ประชาชนจะสามารถพึ่งตัวเองได้ ประชาชนก็จะต้องได้รับการนำความคิดที่ถูกต้องจนมีทัศนคติและศรัทธาต่อการพัฒนาไปในแง่บวก จนถึงขนาดที่สามารถแสดงความคิดริเริ่มทำงานตามโครงการพัฒนาโดยมิต้องรอให้ทางรัฐเป็นผู้เข้ามาชักชวนหรือกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา ความคิดริเริ่มที่มาจากภายนอก มักจะไม่ค่อยตรงกับความต้องการและปัญหาของชุมชน และมักจะไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากประชาชนด้วย อย่างไรก็ตาม ถ้าหากชุมชนยังลังเลและไม่เต็มใจที่ออกความคิดริเริ่ม ก็เป็นเรื่องจำเป็นที่ทางฝ่ายรัฐจะต้องเข้าไปนำความคิดและกระตุ้นเตือนให้ชุมชนเกิดความเคลื่อนไหว ทั้งนี้โดยใช้วิธีการรวมกลุ่มและการให้การศึกษาแก่ชุมชนเป็นแนวทางในการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความคิดริเริ่ม

ความคิดริเริ่มของชุมชน นอกจากจะมีขึ้นได้ด้วยแรงคล้อยและความสนับสนุนจากภายนอกแล้ว ก็ยังมีโอกาสเกิดขึ้นได้ ถ้าหากชุมชนนั้นตระหนักถึงปัญหาและความต้องการที่เดือดร้อนอยู่จริง ภารกิจขั้นแรกของนักพัฒนาจึงอยู่ที่การช่วยเหลือโดยวิธีการให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อที่เขาจะได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงว่ามีอะไรบ้าง และจัดลำดับปัญหาและความต้องการตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด แต่การศึกษาดังกล่าว นักพัฒนาจะเริ่มต้นในเรื่องที่ถูกต้องของขบวนการพัฒนาชุมชนก็คือเริ่มจากสภาพความเป็นอยู่หรือความต้องการในขณะนั้นของชุมชน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากงานพัฒนาชุมชนเป็นการร่วมมือกันระหว่างรัฐและชุมชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงนโยบาย และวัตถุประสงค์แห่งรัฐในการสนับสนุนความต้องการของชุมชน ดังนั้นการผสมผสานระหว่างความต้องการของชุมชนและความต้องการของรัฐเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้

4. ความต้องการของชุมชน (felt-needs) ปัญหาและความต้องการของชุมชนนั้นเป็นผลผลิตของวัฒนธรรม โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมของชุมชนเอง ในขณะที่วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนกำลังมีปัญหาเปลี่ยนแปลง ความต้องการที่แท้จริงของชุมชนก็มีแนวโน้มที่จะแตกต่างจากเดิมไปในชุมชนแบบดั้งเดิมที่ไม่มีการติดต่อกับภายนอกมากนัก ความต้องการของชุมชนมักจะปรากฏออกมาในรูปของการเน้นหนักในเรื่องการบริโภค (consumption oriented) แต่ในชุมชนที่ทันสมัยและมีการติดต่อกับสังคมภายนอกตลอดเวลา นั้น ความต้องการของชุมชนจะมีลักษณะ

เด่นในเรื่องการพัฒนา (development oriented) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการพัฒนาชุมชนจะยึดถือแนวความคิด ความต้องการของชุมชนเป็นแนวทางในการดำเนินงาน แต่ก็มีข้อแม้ว่าความต้องการของชุมชนนั้นจะต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขบางประการนั้นคือ แนวความคิดนี้จะต้องมีความยืดหยุ่น และเคลื่อนไหว ปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

5. ความสมดุลในการพัฒนา (balanced development) ดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า ในการพัฒนาความต้องการของชุมชนนั้นจะต้องระลึกรั้งขีดความสามารถของรัฐในการสนองตอบ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์แห่งรัฐด้วย เพราะเป็นธรรมดาอยู่ที่ความต้องการของประชาชนนั้นมีอยู่มากมาย เกินขอบเขตความสามารถของรัฐที่จะจัดหาทรัพยากรมาสนองตอบได้หมด จึงมีแนวความคิดที่สำคัญยิ่งกว่าความต้องการของประชาชนนั้น จะต้องได้รับการนำทรัพยากรไปในทิศทางที่ความต้องการนั้น จะต้องได้รับการบำบัดด้วยพลังความสามารถของชุมชนเอง บวกกับขีดความสามารถของรัฐ

อีกทฤษฎีหนึ่งเกี่ยวกับแนวความคิดของการพัฒนาที่สมดุลกันก็คือ จุดเน้นของงานพัฒนาชุมชนอยู่ที่ว่า การพัฒนาทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรมจะต้องได้สัดส่วนกันถึงแม้การพัฒนาชุมชนมุ่งพัฒนาตัวคนให้มีทรัพยากร ศรัทธา และขีดความสามารถจนช่วยตัวเองได้ แต่การพัฒนาคนกับสิ่งแวดล้อมเป็นของคู่กัน และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดถ้าหากมุ่งพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ก็จะยังให้เกิดผลการพัฒนาชนิดผิดรูปผิดร่าง เช่น เจริญแต่ด้านวัตถุ แต่จิตใจไม่เจริญ ก็จะนำไปสู่สังคมพิการในที่สุด ตัวอย่างเช่นว่า ชุมชนเจริญขึ้นมามีแต่แหล่งโสเภณี เกิดโจรกรรม มีในทึกลับ และมีแต่ความวุ่นวายทางวัตถุ ไม่มีการศึกษา ขาดศีลธรรมอันดีงาม เป็นต้น ดังนั้นงานพัฒนาชุมชนจึงมุ่งพัฒนาทั้งด้านรูปธรรม และนามธรรมควบคู่กันไปในอัตราที่ได้สัดส่วน

6. การศึกษาภาคชีวิต (long-life education) หมายความว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตที่ดำรงอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงคุณภาพของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน เสริมสร้างความรู้ และทักษะในฐานะที่เป็นชาวนา เป็นช่างฝีมือ เป็นหัวหน้าครอบครัว มุ่งที่จะให้ประชาชนที่รับผิดชอบ ดำรงตนอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอันก้าวหน้า สังคม

ซึ่งส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เป็นผู้มีจิตใจรักความก้าวหน้ามีความปรารถนาที่จะดำรงชีวิตอยู่ในระดับและรูปแบบที่ดีกว่า ทางที่จะทำเช่นนั้นได้ ก็โดยการร่วมมือกับประชาชน ส่งเสริมความสนใจในกลุ่มตน และความสนใจชุมชนที่ตนอาศัยอยู่นั้น

7. การพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ (holistic program) หมายความว่า ปัญหาของชุมชนหรือของประเทศไทยไม่อาจแก้ไขได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือโดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง โดยเฉพาะเท่านั้น แต่จะต้องเป็นการประสานการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการประสานงานของวิธีการหลายวิธีและหลายด้าน หากเราศึกษาปัญหาของชุมชนอย่างละเอียดจะพบว่า ปัญหาของชุมชนนั้นมีต้นตอเกิดจากแหล่งต่าง ๆ หรือมีสาเหตุหลายประการ ฉะนั้นจึงต้องดำเนินการด้วยวิธีต่าง ๆ ด้านต่าง ๆ พร้อมกันไป เช่น การยกระดับการครองชีพของชาวนา จะต้องมีการพัฒนาทางด้านทักษะ การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม การวางแผนครอบครัว และอื่น ๆ เป็นต้น การกำหนดวิธีการแก้ปัญหาของชุมชนจึงต้องหยิบยกปัญหาของชุมชนนั้นมาพิจารณาอย่างละเอียด และต้องระลึกว่าปัญหาหนึ่งจะเกี่ยวพันหรือกระทบกระเทือนไปอีกปัญหาหนึ่งหรือหลายปัญหาอยู่เสมอ ฉะนั้น โครงการที่จะต่อสู้กับปัญหาจึงถูกกำหนดให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ ได้หลายปัญหา หรือปัญหาหนึ่งอาจจะต้องมีโครงการเข้าต่อสู้หลายโครงการ

8. การพัฒนาชุมชนเป็นการดำเนินงานที่เริ่มจากท้องถิ่นชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศ (the mainstream of national development) วัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศมิได้หมายความว่า นโยบายชาติเป็นผู้กำหนดท้องถิ่น แต่มีความหมายว่ากิจกรรมในท้องถิ่นจะได้รับการสนับสนุนให้เป็นการกำลังสำคัญในการสนับสนุนบ้าน นโยบายการสนับสนุนที่ได้รับนี้ก็คือ การสนับสนุนจากรัฐบาลในด้านวัสดุ กำลังคน ฉะนั้นการดำเนินงานของท้องถิ่นใดเป็นไปโดยเอกเทศปราศจากเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายชาติย่อมจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเท่าที่ควร

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สิรินาถ นุชชัยเหล็ก (2541) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่และภูเก็ต วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเดินทางมายังจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดภูเก็ต จนเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวต่างชาติในจังหวัดภูเก็ตเพิ่มในอัตราที่มากกว่าจังหวัดเชียงใหม่

ผลของการวิเคราะห์ในส่วนแรก พบว่า จังหวัดเชียงใหม่และภูเก็ตแตกต่างกัน ทั้งภูมิภานา ทัศนคติ รสนิยมและความต้องการท่องเที่ยว ปัจจัยบวก คือ สภาพภูมิทัศน์ของท้องถิ่นนั้นและสาธารณูปโภคที่เพียบพร้อม ส่วนปัจจัยที่แตกต่างกัน พบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีปัญหาที่เป็นอุปสรรคมากที่สุด คือ ปัญหาการจราจรติดขัด ส่วนจังหวัดภูเก็ตเป็นปัญหาค่าครองชีพสูงและการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ในส่วนที่สอง เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งทางด้านบวกและด้านลบกับภูมิภานาในจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจัยด้านบวกในด้านวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น และการซื้อสินค้าและของที่ระลึก ส่วนปัจจัยทางด้านลบในด้านปัญหาอาชญากรรม และปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอมีความสัมพันธ์กับภูมิภานาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนในจังหวัดภูเก็ต ปัจจัยด้านบวกในด้านภูมิอากาศที่ดี ความเป็นมิตรและอบอุ่น สิ่งแวดล้อมที่ดี และการอบแแดด ปัจจัยทางด้านลบในด้านปัญหาอาชญากรรม และปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอมีความสัมพันธ์กับภูมิภานาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

พนิตดา สิงห์ครา (2544) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพชุมชนบ้านห้วยฮีในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และศักยภาพของชุมชน ใช้วิธีเก็บแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 30 คน

ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นักท่องเที่ยวจะพักแรมในชุมชนเสมือนเป็นสมาชิกในครอบครัวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนแห่งนี้ส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวประมาณ 3-4 ปี สามารถสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกระหว่าง 200-600 บาทต่อเดือน แม้รายได้ไม่สูงนักแต่ก็สร้างความพึงพอใจให้แก่ชุมชน เพราะทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต อนุรักษ์ไว้ได้ภายใต้การจัดการการท่องเที่ยว นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในแง่สังคม พบว่า ชุมชนมีการแบ่งโครงสร้างขององค์กรและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันอย่างดี อีกทั้งผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถตั้งและชักชวนให้สมาชิกชุมชนร่วมกันทำงานให้สำเร็จได้ ในเชิงกายภาพ การที่ชุมชนตั้งอยู่บนที่สูง ทำให้ได้เปรียบในแง่ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงความหลากหลายในพันธุ์พืชและสัตว์ เป็นจุดขายที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แสดงให้เห็นว่าชุมชนบ้านห้วยฮ่อมมีศักยภาพหลายประการที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์อย่างสมบูรณ์ได้

ระพีพรรณ ทองหล่อ (2545) ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่เป็นผลจากการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน ทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชนจำนวน 9 ราย (เก็บข้อมูลด้วยการสุ่มแบบเจาะจง) (2) กลุ่มผู้นำชุมชนในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 62 ราย (เก็บข้อมูลด้วยการสุ่มแบบเจาะจง) (3) กลุ่มผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 88 ราย (เก็บข้อมูลด้วยการสุ่มแบบบังเอิญ) และ (4) กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียงจำนวน 92 ราย (เก็บข้อมูลด้วยการสุ่มแบบบังเอิญ) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และสถิติพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ คือ ทำให้คนในชุมชนมีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นคนที่มีความรู้ มีฝีมือในการประกอบอาชีพมากที่สุด ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม คือ การท่องเที่ยวทำให้ระบบสาธารณสุขไปไกล เช่น ไฟฟ้า ประปา และการคมนาคม มีความสะดวกมากขึ้น และผลกระทบด้านวัฒนธรรม

คือ การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีวิถีชีวิตที่ทันสมัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมยังนับว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงที่น้อยมาก

ศักดิ์ชัย เอ่งฉ้วน (2545) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศในจังหวัดกระบี่ วิธีการวิเคราะห์ใช้วิธีการออกแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดกระบี่ จำนวน 400 คน และใช้สถิติไคสแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนที่สอง เป็นการทดสอบตามสมมติฐานของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ผลการศึกษาส่วนแรก พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ความคิดเห็นต่อสิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวไทยประทับใจในจังหวัดกระบี่ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ธรรมชาติที่สวยงาม อากาศดี และกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ปีนเขา ดำน้ำ พายเรือคายัค และอื่น ๆ ตามลำดับ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสิ่งที่ควรปรับปรุง เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ค่าครองชีพราคาแพง การคมนาคมและขนส่งภายในจังหวัด และข้อมูลการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ ตามลำดับ ส่วนที่สอง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ความคิดเห็นต่อสิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประทับใจในจังหวัดกระบี่ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ธรรมชาติที่สวยงาม ความเป็นมิตรของคนในท้องถิ่น และอากาศดี ตามลำดับ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อสิ่งที่ควรปรับปรุง เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ปัญหาด้านสาธารณูปโภค ปัญหาด้านภาษา และปัญหาการเอาใจเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ตามลำดับ

ทองยูน บุตร โสภา (2547) ศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาทำด่าน โสมสเดย์ ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการโฮมสเตย์ท่าด่าน จังหวัดนครนายก จำนวน 102 ราย ช่วงเวลาวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและปัจจัยภายในของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน ได้แก่ การสร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่นแก่นักท่องเที่ยว การบริการ และโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน เนื่องจากว่าการสร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่นทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความเป็นกันเองของเจ้าของบ้าน ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นคนแปลกหน้าก่อให้เกิดความพึงพอใจ นักท่องเที่ยวมีความความพึงพอใจที่ได้รับการบริการในด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การบริการขั้นพื้นฐานตลอดจนการอำนวยความสะดวกเป็นอย่างมาก และโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมในเรื่องราคา และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งปัจจัยทั้งสามส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

บทที่ 3

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสงคราม

สภาพสังคม

ประวัติและสภาพทั่วไป

จังหวัดสมุทรสงคราม (2553) ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าตั้งขึ้นเมื่อใด เดิมเข้าใจว่าเป็นแขวงหนึ่งของจังหวัดราชบุรี มีชื่อเรียกว่า “สวนนอก” ครั้นต่อมาในราวปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาต่อสมัยกรุงธนบุรีเรียกว่า “เมืองแม่กลอง” ทั้งนี้อาศัยเค้าเงื่อนจากหนังสือลำดับราชินิกุลบางช้าง มีเรื่องเล่ากันว่าสมเด็จพระอัมรินทรบรมราชินี พระบรมราชชนนีของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และพระญาติวงศ์มีพระเวศสถานที่ตั้งเดิมอยู่ที่อำเภออัมพวา (บางช้าง) แขวงอำเภอบางช้าง ซึ่งต่อมาเป็นจังหวัดสมุทรสงครามมีอาณาเขตแยกออกจากแขวงจังหวัดราชบุรีขึ้นไปตามลำน้ำแม่กลองทางฝั่งตะวันออก คลองป่าช้าวัดบางพรหมลัดคิดต่อไปตามลำคลอง และลำประโดงสวนไปจดหนองน้ำคั่นที่ตำบลคอนมะโนราในเขตจังหวัดราชบุรี และขนานลงไปจดทะเลติดกับจังหวัดสมุทรสาคร มีลำรางราชเคชะเป็นเขตฝั่งแม่น้ำแม่กลองตะวันตกแบ่งแยกจากราชบุรีตั้งแต่แม่น้ำแคว-อ้อมฝั่งตะวันตกไปจดคลองบางเชิงกรานลัดต่อเข้าไปตามลำคลองและลำประโดงสวนจดคลองวันดาววกกลางทะเลที่คลองยี่สารเป็นเขตติดต่อกับจังหวัดเพชรบุรีทั้งหมดนั้นเป็นบริเวณจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งแบ่งออกเป็นแขวง ๆ มีกำนันเป็นหัวหน้าปกครอง

ในด้านการสงครามรักษาแผ่นดินนั้น สมุทรสงครามก็เป็นเมืองสำคัญทางยุทธศาสตร์ เนื่องจากมีเส้นทางที่สามารถเดินเรือเข้าสู่ราชธานีได้ จากความสำคัญอันนี้ สมเด็จพระที่นั่งสุริยamarinทร์ (พระเจ้าเอกทัศ) จึงโปรดให้ตั้งเป็นกองทัพเรือไว้ที่ตำบลบางกุ้ง โดยสร้างค่ายล้อมวัดบางกุ้งไว้ เรียกว่า “ค่ายบางกุ้ง” ค่ายนี้ถูกพม่าตีแตกเมื่อครั้งเสียกรุงครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2310 ต่อมาในสมัยกรุงธนบุรีได้ตั้งค่ายนี้ขึ้นมาใหม่เป็นค่ายจินบางกุ้ง และได้ใช้ราชการสงครามครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ. 2311 ที่พม่ายกกองทัพ

มาล้อมค่ายไว้ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พร้อมด้วยพระมหามนตรี (บุญมา) ยกกองทัพเรือตีพม่าแตกพ่ายไปครั้งนั้นนับเป็นครั้งสุดท้ายที่พม่าได้เหยียบแผ่นดินสมุทรสงคราม

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่น้อยที่สุดในประเทศไทย คือ มีพื้นที่เพียง 416.7 ตารางกิโลเมตร หรือ 260,422 ไร่ ประมาณร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ทั้งประเทศ ตั้งอยู่ทางตอนล่างของภาคกลาง โดยตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอ่าวไทยบริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางตะวันตกเฉียงใต้ตามระยะทางหลวงแผ่นดินสายที่ 35 (ธนบุรี-ปากท่อ) ประมาณ 65 กิโลเมตร (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2553)

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีลำคลองดอนมะโนรา และรางห้าตำลิ่งในเขตท้องที่อำเภอบางคนที และอำเภอเมืองสมุทรสงครามเป็นแนวแบ่งเขต ทิศตะวันออก ติดจังหวัดสมุทรสาครที่คลองพรหมแดน ท้องที่อำเภอเมือง ทิศใต้ ติดทะเลอ่าวไทยตรงปากแม่น้ำแม่กลอง และจังหวัดเพชรบุรี และทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรี โดยมีลำคลองวัดประคู้เป็นแนวแบ่งเขตในท้องที่อำเภออัมพวา (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2553)

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มริมทะเลโดยตลอด สภาพของดินเป็นดินเหนียวปนทราย ไม่มีภูเขาหรือเกาะ เดิมเคยมีป่าไม้โกงกาง ไม้แสน ตามชายฝั่งทะเล และมีป่าตามแนวปากแม่น้ำ แต่ปัจจุบันได้มีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าวในการเลี้ยงกุ้งกุลาดำเกือบทั้งหมด ต่อมาการเลี้ยงกุ้งได้เกิดการขาดทุน ทำให้ปล่อยบ่อกุ้งร้างจำนวนมาก แม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่าน คือ แม่น้ำแม่กลอง ไหลผ่านบริเวณท้องที่อำเภอบางคนที อำเภออัมพวาไปออกทะเลอ่าวไทย ที่บริเวณปากแม่น้ำแม่กลองในเขตอำเภอเมืองสมุทรสงคราม นอกจากนี้ยังมีลำคลองใหญ่น้อยมากมายแยกจากแม่น้ำ-

แม่มากกว่า 300 คลอง กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ จากสภาพภูมิประเทศเช่นนี้ ทำให้เกิดความสะดวกในด้านการคมนาคมทางน้ำ และการประกอบอาชีพด้านการเกษตร (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2553)

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสมุทรสงครามติดต่อกับอ่าวไทยจึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากอ่าวไทยและทะเลจีนใต้ พัดเอาฝนมาตกในฤดูฝนมาพอสมควร ประกอบกับอยู่ใกล้ทะเล จึงมีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ ในฤดูหนาวอากาศจึงไม่หนาวจัด ในฤดูร้อนก็ไม่ร้อนจนเกินไป อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 28.1 องศาเซลเซียส พายุและฟ้าคะนองจะเกิดขึ้นในจังหวัดนี้ในระหว่างฤดูฝน และฤดูร้อน คือ ระหว่างเดือนเมษายนและเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนที่จะมีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ นอกจากนี้อาจได้รับพายุดีเปรสชัน ซึ่งเคลื่อนตัวจากทะเลจีนใต้ เข้ามาทางฝั่งเวียดนามในสภาพของพายุไต้ฝุ่นหรือไซนร้อน ทำให้ฝนตกหนักต่อเนื่องกันและอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2553)

การปกครองและประชากร

จังหวัดสมุทรสงคราม (2553) แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคเป็น 3 อำเภอ 36 ตำบล 284 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภอบางคนที และอำเภออัมพวา

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมี 4 รูปแบบ ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เทศบาล 5 แห่ง คือ
 - 2.1 เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม
 - 2.2 เทศบาลตำบลกระดังงา
 - 2.3 เทศบาลตำบลบางนกแขวก

2.4 เทศบาลตำบลอัมพวา

2.5 เทศบาลตำบลเหมืองใหม่

3. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 33 แห่ง แยกเป็นอำเภอเมืองสมุทรสงคราม 10 อบต. อำเภอบางคนที 12 อบต. และอำเภออัมพวา 11 อบต.

ระบบไฟฟ้า

เมืองสมุทรสงครามได้รับการบริการไฟฟ้าจากสำนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งได้รับกระแสไฟฟ้ามาจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยสามารถให้บริการประชาชนได้ครบทุกพื้นที่ โดยปี พ.ศ. 2552 พื้นที่ฝั่งรวมเมืองสมุทรสงครามมีการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าเท่ากับ 20,236,811.97 ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง เป็นการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าเพื่อสถานธุรกิจและอุตสาหกรรม 12,539,781.85 ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง ที่อยู่อาศัย 6,401,209.12 ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง สถานที่ราชการและสาธารณะ และอื่น ๆ อย่างละ 1,188,196.12 ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2553)

การบริการทางการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2549 พื้นที่เมืองสมุทรสงครามเป็นที่ตั้งของโรงเรียนทั้งสิ้น 45 แห่ง เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 34 แห่ง สังกัดสำนักบริหารงานและกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 6 แห่ง และสังกัดสำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น 5 แห่ง ระดับการศึกษาที่เปิดสอนมีทั้งระดับการศึกษาอนุบาล อนุบาลถึงประถมศึกษา อนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น อนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยระดับการศึกษาที่มีการเปิดบริการมากที่สุด คือ อนุบาลถึงประถมศึกษา โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 30 แห่ง (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2553)

การบริการทางด้านสาธารณสุข

ในปี พ.ศ. 2549 พื้นที่ผังเมืองสมุทรสงครามมีจำนวนสถานพยาบาลทั้งสิ้น 68 แห่ง โดยเป็นโรงพยาบาลของรัฐบาล 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 1 แห่ง สถานีอนามัย 20 แห่ง และคลินิกทุกประเภท 46 แห่ง (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2553)

ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งน้ำ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สุดของจังหวัด ได้แก่ แม่น้ำแม่กลอง ซึ่งต้นน้ำเกิดจากแควน้อยและแควใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรี ไหลผ่านจังหวัดราชบุรีและไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสงครามมีความยาวทั้งสิ้น 520 กิโลเมตร และช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดสมุทรสงครามมีความยาว 22 กิโลเมตร แม่น้ำที่ไหลผ่านทุกอำเภอของจังหวัดสมุทรสงคราม ประชาชนของจังหวัดนี้จึงมีชีวิตและความเป็นอยู่ผูกพันกับแม่น้ำแม่กลองมาตั้งแต่โบราณกาล ประชาชนได้อาศัยแม่น้ำนี้สำหรับการอุปโภคบริโภค เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่ง เป็นแหล่งประมงน้ำจืดขนาดใหญ่ และนอกจากนี้ประชาชนยังอาศัยน้ำจากแม่น้ำใช้ในการเพาะปลูกด้วย (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2553)

การประกอบอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและกิจการ ได้แก่ การทำสวนมะพร้าว การทำสวนผลไม้ ลิ้นจี่ ส้มโอ กุ้ง ปู ปลา ผักต่าง ๆ ทำประมงและทำนาบ้างเล็กน้อย (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2553)

อุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมน้ำตาล ผ่านระบบการฆ่าเชื้อ (สเตอริไลซ์) น้ำตาลมะพร้าว อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ แปรรูปสัตว์น้ำ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมห้องเย็น ซ่อมเครื่องยนต์ อุปกรณ์เครื่องและเรือ เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

อุทยานการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวเปรียบเสมือนสินค้า จังหวัดสมุทรสงคราม มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งด้านความมีเอกลักษณ์เฉพาะ วิถีชีวิตชุมชน ความเป็นธรรมชาติ ซึ่งก็คือ อุทยานการท่องเที่ยว

อุปสงค์การท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการกล่าวขวัญมากย่อมเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้าไปท่องเที่ยว การกล่าวขวัญในเชิงบวกและความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นการสร้างอุปสงค์การท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 4)

อำเภอเมืองสมุทรสงคราม

สถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม มีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 4)

คอนฮอยหลอด ตั้งอยู่ปากแม่น้ำแม่กลองเกิดจากการตกตะกอนของดินปนทรายชาวบ้าน เรียกว่า “ทรายจีเป็ด” มีอาณาเขตบริเวณกว้างประมาณ 3 กิโลเมตร ยาว 5 กิโลเมตร บริเวณสันคอยมีหอยหลายชนิด สำหรับหอยหลอดเป็นหอยชนิด 2 ฟา ตัวสีขาวขุ่น มีเปลือกคล้ายหลอดกาแฟ ฟังตัวอยู่ในเลน การจับหอยหลอดจะจับในช่วงน้ำลง โดยใช้ไม้เล็ก ๆ ขนาดก้านธูปจุ่มปูนขาว แล้วแทงลงไปในรู หอยจะเมาปูนแล้วโผล่ขึ้นมาให้จับ ช่วงเวลาท่องเที่ยวที่เหมาะสม คือ ประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม เพราะน้ำทะเลจะลดลงนานกว่าช่วงเวลาอื่น

นักท่องเที่ยวสามารถเช่าเรือจากบริเวณศาลาอากร (ใกล้ศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์) ไปชมคอยหอยหลอด ราคาเช่าลำละ 60 บาท (ไม่เกิน 6 คน) หรือคนละ 10 บาท หากต้องการเข้าไปเที่ยวชมปากอ่าว (ไม่เกิน 5 คน) ราคาลำละ 200 บาท ชมทิวทัศน์ป่าชายเลน (ไม่เกิน 7 คน) ราคาลำละ 300 บาท

วัดศรัทธาธรรม หรือวัดมอญ ตั้งอยู่ที่ตำบลบางจะเกร็ง มีพระอุโบสถเป็นจุดเด่น สร้างโดยพระครูสมุทรวิสุทธิวงศ์ เมื่อปี พ.ศ. 2535 พระอุโบสถทำด้วยไม้สักทอง ผนัง

ฝั่งมุก แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธประวัติและรามเกียรติ์ ภายในประดิษฐานหลวง-
พ่อบ้านแหลมจำลอง หลวงพ่อพุทธโสธรจำลอง หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ในบริเวณ
วัดมีขนมกาสะแมรมัจฉาจำหน่าย รสชาติหวาน มัน ห่อด้วยกาบหมาก

วัดเขยี่สาร ตั้งอยู่ที่ตำบลเขยี่สารสันนิษฐานว่าสร้างมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา
ตอนปลาย สิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ พระวิหารบนยอดเขามีลักษณะเป็นรูปเรือ เป็นที่
ประดิษฐานพระพุทธบาทสี่รอย ซึ่งเป็นองค์ประธานของวัด พระมณฑปและบานประตู
สลักไม้ ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย พระอุโบสถบูรณะใหม่ ประดิษฐานลวดลายปูนปั้น
ด้วยฝีมือช่างเมืองเพชร ภายในมีภาพจิตรกรรมฝีมือดั้งเดิม บานหน้าต่างเป็นรูปบุคคลใน
พงศาวดารจีน ถ้าพระนอนประดิษฐานพระพุทธไสยาสน์ซึ่งมีนิ้วพระบาท 9 นิ้ว ด้านล่าง
มีศาลประดิษฐานหลวงพ่อกุศริราชาเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน

พิพิธภัณฑสถานบ้านเขยี่สาร ตั้งอยู่ในบริเวณวัดเขยี่สาร เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2539
ชุมชนเขยี่สารเป็นชุมชนโบราณร่วมสมัยกับกรุงศรีอยุธยาภายในพิพิธภัณฑสถาน อาคารชั้นล่าง
จัดแสดงภูมิปัญญาบ้านเขยี่สาร ชีวิตวัฒนธรรมของผู้คนเครื่องมือผลิตยาสมุนไพร
เครื่องใช้ไม้สอยชั้นบนจัดแสดงภาชนะ เครื่องมือเครื่องใช้ของชาวชุมชนเขยี่สาร

เปิดให้เข้าชมเฉพาะวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 09.00-15.00 นาฬิกา ยกเว้น
วันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ที่ตรงกับวันธรรมสวนะในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ส่วนวันจันทร์ถึง
วันศุกร์ เปิดให้เข้าชมเมื่อมีการติดต่อขอเข้าชมล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 สัปดาห์ ถ้าจอง
เที่ยวชมตลอดวัน ทางพิพิธภัณฑสถาน จัดบริการอาหารเที่ยง ค่าเข้าชม เด็ก นักเรียน 5 บาท
ผู้ใหญ่ 10 บาท ชาวต่างประเทศ 30 บาท ถ้าเข้าชมเป็นกลุ่ม (ไม่เกิน 20 คน) ค่าเข้าชม
200 บาท มีมัคคุเทศก์บริการนำเที่ยวชม

วัดเพชรสมุทรวรวิหาร (วัดบ้านแหลม) ตั้งอยู่ในตัวเมืองสมุทรสงครามบริเวณ
ถนนเพชรสุทร ตามพงศาวดารฉบับราชหัตถเลขา ปี พ.ศ. 2307 พม่ายกทัพเข้ามาตี
เมืองเพชรบุรีชาวบ้านแหลมในเขตเมืองเพชรบุรีอพยพหนีพม่ามาตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณ
ตำบลแม่กลอง เหนือวัดศรีจำปา จึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านแหลม” หลังจากนั้นชาวบ้าน
ได้ช่วยกันบูรณะวัดและเรียกชื่อใหม่ว่า “วัดบ้านแหลม” ต่อมาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น
พระอารามหลวงชั้นตรีวรวิหารได้รับพระราชทานนามว่า “วัดเพชรสมุทรวรวิหาร”

ภายในวัดประดิษฐานหลวงพ่อบ้านแหลมซึ่งเป็นพระพุทธรูปยืนอุ้มบาตร สูงประมาณ 167 เซนติเมตร และยังมีพิพิธภัณฑ์สงฆ์จัดแสดงพระพุทธรูปและพระเครื่องสมัยต่าง ๆ โบราณวัตถุ เครื่องลายคราม และธรรมาสันนิษบกสมัยกรุงศรีอยุธยา การเข้าชมต้องติดต่อเจ้าอาวาสก่อนล่วงหน้า

อนุสรณ์สถานแฝดสยามอิน-จัน ตั้งอยู่ที่ตำบลลาดใหญ่ “แฝดสยามอิน-จัน” เป็นฝาแฝดที่มีร่างกายท่อนบนติดกัน เกิดที่จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2354 ในช่วงปี พ.ศ. 2371-2372 กัปตันคอฟฟินและฮันเตอร์เดินทางมาติดต่อการค้าที่แม่กลอง พบฝาแฝดคู่นี้ จึงขอนำกลับไปอเมริกาและอังกฤษ เพื่อเปิดการแสดงชีวิตของแฝดสยามอิน-จันใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างปกติยาวนานจนถึงอายุ 63 ปี และได้รับการกล่าวขานทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกในชื่อ “Siamese Twin” อนุสรณ์สถานแฝดสยามอิน-จันตั้งอยู่กลางลานด้านหน้ามีสระน้ำขนาดใหญ่ นอกจากนี้ ยังมีอาคารโรงจัดแสดงชีวประวัติของแฝดสยามอิน-จัน

อำเภออัมพวา

สถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา มีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 7)

อำเภออัมพวามีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยก่อนเรียกกันว่า “แขวงบางช้าง” เป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่มีความเจริญทั้งในด้านการเกษตรและการพาณิชย์ ชุมชนริมคลองอัมพวาได้รับรางวัลเกียรตินิยม (Honourable Mention) ด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโก ภูมิภาคพื้นทวีปเอเชีย-แปซิฟิก ประจำปี 2551

ตลาดน้ำท่าคา ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าคา เป็นตลาดนัดที่ยังคงวิถีชีวิตแบบเดิม ชาวบ้านจะพายเรือนำผลผลิต เช่น พริก หอม กระเทียม น้ำตาล มะพร้าว เป็นต้น มาขายหรือแลกเปลี่ยนกัน เฉพาะในวันขึ้นและแรม 2 ค่ำ 7 ค่ำ 12 ค่ำ (ทุก ๆ 5 วัน) และวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ ตั้งแต่เช้าตรู่จนถึงใกล้เที่ยง นอกจากนี้ ยังสามารถติดต่อเช่าเรือพายเที่ยวชมหมู่บ้านและเรือกวสวณผลไม้ในบริเวณนั้นได้

วัดจุฬามณี ตั้งอยู่ที่ตำบลบางช้าง ริมฝั่งคลองอัมพวาต่อเนื่องกับคลองผีหลอก ตั้งขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย สันนิษฐานว่าทำมาแก้วผลึก (น้อย) นายตลาดบางช้าง ต้นวงศ์ราชินิกุลบางช้างเป็นผู้สร้างขึ้น บริเวณหลังวัดเดิมเป็นนิวาสนสถานของคุณนาค (สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินีในรัชกาลที่ 1) และคุณบุญรอด (สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินีในรัชกาลที่ 2)

อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร. 2) เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อสนองพระกรุณาธิคุณที่ได้พระราชทานศิลปวัฒนธรรมอันงดงามให้เป็นมรดกแก่ชาติ จนได้รับยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกจากองค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) บริเวณที่ก่อสร้างอุทยานพระบรมราชานุสรณ์นี้ พระราชสมุทรมหาราชเจ้าอาวาสวัดอัมพวันเจติยารามเป็นผู้ริเริ่มเกล้าฯ ถวาย มีพื้นที่ประมาณ 11 ไร่ พื้นที่บริเวณนี้มีความสำคัญ เพราะเป็นสถานที่พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2)

สิ่งที่น่าสนใจ คือ พิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีลักษณะเป็นอาคารทรงไทย 4 หลัง แบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้แก่ หอกลาง ภายในประดิษฐานพระบรมรูปรัชกาลที่ 2 และจัดแสดงศิลปะโบราณวัตถุสมัยต้นรัตนโกสินทร์ เช่น เครื่องเบญจรงค์ เครื่องถ้วย หวี โขน ห้องชาย ห้องหญิง โต๊ะเครื่องแป้ง คันฉ่อง ชานเรือน เป็นต้น จัดแสดงตามแบบบ้านไทยโบราณ นอกจากนี้ ยังมีโรงละครกลางแจ้งและสวนพฤกษชาติ เป็นสวนพรรณไม้ในวรรณคดีนานาชนิด และมีร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง เปิดให้เข้าชมทุกวัน วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 08.30-17.00 นาฬิกา วันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 08.30-17.30 นาฬิกา ค่าเข้าชม ผู้ใหญ่ 20 บาท เด็ก 5 บาท

วัดอัมพวันเจติยาราม อยู่ติดกับอุทยาน ร. 2 เป็นวัดของตระกูลราชินิกุลบางช้าง สันนิษฐานว่าสร้างในรัชกาลที่ 1 หลังวัดแห่งนี้เคยเป็นนิวาสนสถานของหลวงยกกระบัตร (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) และคุณนาค (สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินีในรัชกาลที่ 1) และเป็นสถานที่พระราชสมภพของรัชกาลที่ 2 เชื่อกันว่า

กันว่าบริเวณพระปรารักษ์ของวัดอัมพวันเจติยาราม เดิมเป็นเรือนที่คุณนาคใช้เป็นที่พักของ คุณนิม บุตรชาย ซึ่งต่อมาก็คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

วัดอัมพวันเจติยารามได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 รัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 ปัจจุบันเป็นอารามหลวงชั้นโท พระอุโบสถ ตลอดจนถาวรวัตถุในวัดนี้ส่วนใหญ่เป็นศิลปะและสถาปัตยกรรมในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตอนต้น บริเวณวัดมีพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ประดิษฐานอยู่

ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา เป็นตลาดริมคลอง มีทุกวันศุกร์ วันเสาร์ วันอาทิตย์ และ วันหยุดนักขัตฤกษ์ ตั้งแต่ประมาณ 12.00-21.00 นาฬิกา ในคลองอัมพวาจะมีพ่อค้าแม่ค้า พายเรือขายอาหารและเครื่องค้มาเทียบท่า และมีรถเข็นขายของบนบกด้วย มีเพลงฟังสบาย ๆ จากเสียงตามสายของชุมชน มีบริการเช่าเรือไปเที่ยวชมดูหิ่งห้อยในยามค่ำคืน

พิพิธภัณฑ์ขนมไทย ตั้งอยู่ที่ชั้นล่างของอาคารอเนกประสงค์เทศบาลตำบลอัมพวา มีการจัดแสดงจำลองขนมไทยหรือวิธีการทำขนมไทยหลากหลายชนิด เปิดให้เข้าชมฟรี วันศุกร์ เวลา 13.00-19.00 นาฬิกา วันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 10.00-19.00 นาฬิกา

วัดบางกะพ้อม สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย สิ่งที่น่าสนใจอยู่ในวิหารเก่า ผนังวิหารด้านบนเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป คือ เป็นปูนปั้น ลวดลายนูน แสดงเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธประวัติผนังวิหารด้านล่างโดยรอบมีช่องเจาะเป็น ชุ่มประดิษฐานพระพุทธรูป กลางวิหารประดิษฐานรอยพระพุทธบาทจำลองขนาดใหญ่ ซ้อนกัน 4 รอย สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงธนบุรี เดิมมีแผ่นเงินหุ้ม แต่ถูกขโมยไป พระพุทธบาทรอยที่ซ้อนลึกที่สุดนั้นเป็นไม้ประดับมุก

ศิลปะการทำช่ออู้ บ้านพญาซอ เป็นบ้านช่างช่ออู้ที่นำศิลปะการเล่นดนตรีไทยมา ผสมกับการแกะสลักกะลามะพร้าวสำหรับทำช่อด้วยลวดลายที่มีลักษณะงดงามเป็นพิเศษ เช่น ลายตัวละคร ลายพุดตาน ลายนามย่อ ลายนามปี นักบัตร์ ปัจจุบันหาชมได้ยาก

วัดภุมรินทร์กุฎีทอง ตั้งอยู่ตรงปากคลองประชามชนชั้นฝั่งตะวันตก ตำบลสวนหลวง สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด ได้แก่ กุฎีทองทำด้วยไม้สักประวัติเล่าว่า เศรษฐีบิดาของคุณนาค (สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี ในรัชกาลที่ 1) ให้สมภารวัดบางลี่ตรวจดวงชะตา สมภารทำนายว่าจะได้เป็นพระราชินี เศรษฐีบิดาคุณนาคจึงให้คำมั่นว่า ถ้าเป็นจริง

จะสร้างกุฏิทองถวายให้วัดบางลี่ จึงได้ชื่อว่าวัดบางลี่กุฏิทอง ต่อมาวัดถูกน้ำเซาะที่ดินพังลง จึงรื้อกุฏิทองมาสร้างไว้ที่วัดกุฎีกรินทร์ วัดนี้จึงได้ชื่อว่าวัดกุฎีกรินทร์กุฏิทอง นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑ์วัดกุฎีกรินทร์และอุทยานการศึกษา เป็นสถานที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุล้ำค่าสมควรแก่การศึกษาและอนุรักษ์ไว้ เช่น พระพุทธรูป หนังสือไทย โถลายคราม และเครื่องทองเหลือง พระพุทธรูปเก่าแก่อายุกว่า 300 ปี เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปิดทองปางมารวิชัย ชื่อพระพุทธรัตนมงคล หรือหลวงพ่อโต และพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยประดิษฐานอยู่ใน

วัดบางแคใหญ่ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองบริเวณปากคลองบางแค ตำบลแควอ้อม สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2357 ภายในวัดมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่น่าสนใจ ได้แก่ พระอุโบสถหลังใหญ่อายุกว่า 150 ปี ด้านหน้ามีเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยา พระประธานในอุโบสถเป็นปางมารวิชัย ปั้นด้วยศิลาแลง มีธรรมเจดีย์ 7 องค์ สร้างเมื่อปี พ.ศ.2415 มีกำแพงแก้วล้อมรอบ และบนฝาประจัน (ฝากั้นห้อง) กุฏิสงฆ์มีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เขียนด้วยสีฝุ่นผสมกาว เขียนในปลายสมัยรัชกาลที่ 2 เป็นเรื่องราวการทำสงครามระหว่างไทยกับพม่า ซึ่งน่าจะเป็นครั้งที่รัชกาลที่ 2 โปรดให้ไปขัดตาทัพที่ราชบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2364 ต้องขออนุญาตก่อนเข้าชม

บ้านแมวไทยโบราณ เป็นสถานที่อนุรักษ์พันธุ์แมวไทยโบราณ ตั้งอยู่เลขที่ 2/1 หมู่ 7 ตำบลแควอ้อม เกิดจากการรวมตัวของเพื่อนที่นิยมเลี้ยงแมวไทย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ไทยให้อยู่คู่กับประเทศไทย และเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องคุณสมบัติและลักษณะที่ถูกต้องของแมว สนับสนุนด้านการค้นคว้าวิจัยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ระหว่างสมาชิก และเปลี่ยนเรื่องและประสบการณ์การวิจัยการผสมพันธุ์กับองค์กรการเลี้ยงแมวที่เกี่ยวข้อง ภายในบ้านแมวไทยมีเรือนเพาะเลี้ยงแมวไทย แบ่งเป็นกรงเลี้ยงแมวไทยประเภทต่าง ๆ

วัดบางแคน้อย ตั้งอยู่ที่ตำบลแควอ้อมริมแม่น้ำแม่กลอง คุณหญิงจ้อย (น้อย) วงศาโรจน์ เป็นผู้สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2411 เดิมอุโบสถของวัดสร้างบนแพไม้ไผ่ผูกไว้กับต้นโพธิ์ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ปัจจุบันวัดนี้ได้รับการบูรณะอย่างดี สิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ ผนังภายในพระอุโบสถทำจากไม้สัก แกะสลักเป็นเรื่องราวในพุทธประวัติการประสูติ

ศรีสุ ปรีนิพพาน และเรื่องพระเจ้าสิบชาติ ลวดลายสวยงามชัดเจน โดยฝีมือช่างแกะสลัก
จังหวัดเพชรบุรีซึ่งมีชื่อเสียงด้านการแกะสลักไม้

วัดอินทาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลเหมืองใหม่สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2300 ในสมัยกรุงศรีอยุธยา
แต่มาปฏิสังขรณ์ใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 3 สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด ได้แก่ พระพุทธรูป
หลวงพ่โตอายุกว่า 300 ปี พระอุโบสถสร้างด้วยหินอ่อนทั้งหลัง บานหน้าต่างและ
บานประตูเป็นไม้สักแกะสลักสุภาพิตสอนใจ ทำน้ำของวัดเป็นอุทยานปลาตะเพียน
นักท่องเที่ยวสามารถให้อาหารปลาได้ ส่วนหนึ่งของวัดจัดเป็นศูนย์ฟื้นฟูสภาพจิตใจที่ใช้
สมุนไพรรักษาเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมรักษาผู้ติดยาเสพติด

วัดประดู่ ตั้งอยู่ที่ตำบลวัดประดู่ ในจดหมายเหตุเสด็จประพาสต้นระบุว่า เมื่อวันที่
21 กรกฎาคม พ.ศ. 2447 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จประพาสต้น
ทางชลมารค เมื่อมาเสวยพระกระยาหารเช้าที่วัดประดู่ พระองค์ทรงมีพระราชศรัทธาต่อ
หลวงพ่อแจ่ม ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสในขณะนั้น จึงอาราธนาหลวงพ่อแจ่มเข้าไปในพระราชวัง
และถวายเครื่องราชศรัทธากับหลวงพ่อแจ่ม เช่น เรือพร้อมแก่งพระที่นั่ง 4 แก้ว พระแท่น-
บรรทม ตาลปัตรพิตรองนามาภิไธยย่อ “จ.ป.ร.” และตาลปัตรพิตรองนารายณ์ทรงครุฑ
พร้อมปลอกหนังสำหรับคลุมตู้เล็ก และตู้ที่บีบปั่น โด สลกบาตรพร้อมฝาบาตร ไม้ฝางมุก
อักษรย่อ “ส.พ.ป.ม.จ.” ซึ่งย่อมาจากคำว่าสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์

ในปัจจุบันพระมหาสุรศักดิ์ อติสโก โข เป็นเจ้าอาวาส ได้พัฒนาวัดและ
บูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะต่าง ๆ ภายในวัดประดู่ อีกทั้งท่านยังเป็นผู้ที่คิดค้นประติมากรรม
ชิ้นแรกที่ใช้ดินสอพองของไทยมาปั้นเป็นหุ่นรูปเหมือน เช่น รูปเหมือนอดีตเจ้าอาวาส
รูปเหมือนแฝดสยามอิน-จัน รูปนิมิตผีบ้านผีเรือน แม่นาค แม่นาง ปู่โสมเฝ้าทรัพย์
รูปปั้นครุเอื้อ สุนทรสนาน (สุนทรภรณ์) และรูปปั้นคุณพ่อใหญ่ ยังมีสุข ผู้เป็น
กรรมการวัดที่มีดำริสร้างอุโบสถและกุฏิหลังใหม่

อำเภอบางคนที

สถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอบางคนที มีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,
สำนักงานสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 15)

อาสนวิหารแม่พระบังเกิด ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลบางนกแขวก เป็นสถานที่สักการะของคริสตชนที่อาศัยอยู่โดยรอบ สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2433 โดยบาทหลวงเปาโลซัลมอน มิซซันนารี ชาวฝรั่งเศส ได้รับทุนสนับสนุนจากญาติพี่น้องคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส กรุงโรมและผู้ใจบุญในกรุงเทพฯ ใช้เวลาสร้างถึง 6 ปีจึงเสร็จสมบูรณ์ เป็นสถาปัตยกรรมแบบโกธิคของประเทศฝรั่งเศส ฉาบด้วยปูนดำ ภายในประดับด้วยภาพกระจกสีสวยงาม มีรูปปั้น ธรรมาสน์ เทศน์ อ่างล้างบาป ขาเทียนลักษณะต่าง ๆ และรูปแกะสลักบรรยายเกร็ดประวัติในพระคัมภีร์คริสตศาสนา การเข้าชมควรติดต่อขออนุญาตจากบาทหลวงผู้รับผิดชอบก่อนล่วงหน้า เพื่อติดต่อวิทยากรบรรยาย

วัดเจริญสุขารามวรวิหาร ตั้งอยู่ที่ตำบลบางนกแขวก สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด ได้แก่ พระอุโบสถที่มีศิลปะการก่อสร้างเฉพาะตัว เพดานโบสถ์เป็นรูปโค้งคล้ายประทุนเรือ ภายในประดิษฐานหลวงพ่อดโต ลักษณะเป็นพระปฏิมากรรมสมัยสุโขทัย สร้างด้วยศิลาแลง ขนาดหน้าพระเพลากว้าง 178 เซนติเมตร สูงจากพื้นรองประทับถึงจุฬา 208 เซนติเมตร บริเวณทำน้าหน้าวัดมีฝูงปลาอาศัยอยู่จำนวนมากโดยเฉพาะปลาตะเพียนเงินและปลาตะเพียนทอง ประชาชนนิยมมาให้อาหารปลาและรับประทานกล้วยเดี่ยวเรือรสชาติอร่อยบริเวณทำน้า

ค่ายบางกุ้ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลบางกุ้งเมื่อมาถึงบริเวณค่ายจะมองเห็นแนวกำแพงจำลองที่สร้างไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์จากการสู้รบ ค่ายแห่งนี้เป็นค่ายทหารเรือไทยที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หลังจากเหตุการณ์เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ. 2310 สมเด็จพระเจ้าเอกทัศได้โปรดให้ยกกองทัพเรือมาตั้งค่ายที่ตำบลบางกุ้ง เนื่องจากเมืองแม่กลองเป็นเส้นทางที่กองทัพพม่าใช้ในการเดินทัพ โดยสร้างกำแพงล้อมวัดบางกุ้งให้อยู่กลางค่าย เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นที่เคารพบูชาของทหาร และในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้โปรดให้คนจีนจากระยอง ชลบุรี ราชบุรี และกาญจนบุรี เดินทางมาตั้งเป็นกองทหารรักษาค่าย ค่ายนี้จึงมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ค่ายจีนบางกุ้ง พระองค์ทรงให้ชื่อทหารเหล่านี้ว่า “ทหารภักดีอาสา”

ในปี พ.ศ. 2311 พระเจ้ากรุงอังวะทรงยกทัพผ่านกาญจนบุรีมาล้อมค่ายจีนบางกุ้ง พระเจ้าตากสินมหาราชและพระมหามนตรี (บุญมา) ร่วมรบขับไล่กองทัพพม่า ทำให้ข้าศึกแตกพ่ายนับเป็นค่ายทหารไทยที่สร้างความเกรงขามให้กองทัพพม่า สร้างขวัญ

กำลังใจให้คนไทยกลับคืนมา และเป็นสงครามครั้งแรกที่ไทยทำกับพม่า หลังจากตีสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี

ภายในบริเวณค่ายยังมีโบสถ์ที่สร้างตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ชาวบ้านเรียกว่า “โบสถ์หลวงพ่อคำ” มีลักษณะพิเศษ คือ โบสถ์ทั้งหลังปกคลุมด้วยต้นไม้ถึง 4 ชนิด คือ ต้นโพธิ์ ต้นไทร ต้นไกร และต้นกร่าง ชาวบ้าน เรียกว่า โบสถ์ปรกโพธิ์ และไม่ไถ่ถอนเป็นที่ตั้งของอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

วัดบางกุ้ง อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกันกับค่ายบางกุ้ง แต่อยู่คนละฝั่งกัน มีถนนตัดผ่ากลาง ภายในวัดมีโบสถ์เก่าประดิษฐานพระประธานเป็นพระพุทธรูปปั้นขนาดใหญ่ ชาวบ้าน เรียกว่า หลวงพ่อโบสถ์น้อย มีภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยปลายกรุงศรีอยุธยาแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ เป็นภาพพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมและภาพพระพุทธเจ้าประทับนั่งอยู่ในขุม ขนบข้างด้วยอักษรสาวกนั่งพนมมือ

ตลาดน้ำบางน้อย ตั้งอยู่ที่ปากคลองบางน้อย (วัดเกาะแก้ว) ตำบลกระดังงา ห่างจากตลาดน้ำอัมพวาเพียง 4 กิโลเมตร เดิมชุมชนปากคลองบางน้อย หรือบางน้อยนอก เป็นชุมชนริมน้ำเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่บริเวณจุดบรรจบของแม่น้ำแม่กลองกับคลองบางน้อย ในอดีตชุมชนนี้เป็นศูนย์กลางการค้าทางน้ำที่สำคัญของเครือข่ายการวิจัยบูรณาการลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง

ในอดีตคลองบางน้อยมีผู้คนคึกคักมากมีเรือมาติดน้ดที่หลายร้อยลำ ตั้งแต่หน้าวัดเกาะแก้วเรื่อยไปตามคลองจนถึงวัดไทร เป็นอย่างนี้มาเป็น 100 ปี แต่เมื่อความเจริญเข้ามามีการคมนาคมทางน้ำจึงลดน้อยลง ตลาดน้ำบางน้อยได้รับการฟื้นฟูอีกครั้งจากการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านบางน้อย และเปิดตลาดขึ้นเป็นทางการอีกครั้ง เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2552 โดยมุ่งเน้นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อรักษาสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ พร้อมทั้งรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาวบางน้อย ที่ตลาดมีทั้งของกินของใช้มากมาย เช่น ผักสด ผลไม้นานาชนิด หอยทอดกระโดดน้ำ ขนมจีนตั้งเก กาแฟโบราณ โรตีสีแต้จิว เป็นต้น

ตาราง 2

ร้อยละของจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือน จำแนกตามสถานที่ท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2550

ลำดับของสถานที่ท่องเที่ยว ในจังหวัด	ร้อยละของผู้เยี่ยมชมเยือน		
	ไทย	ต่างประเทศ	รวม
คอนฮอยหลอด	72.73	12.79	70.68
ตลาดน้ำอัมพวา	44.39	57.62	44.85
อุทยาน ร. 2	30.08	-	29.05
วัดบ้านแหลม	25.08	-	24.22
วัดอัมพวาเจติยาราม	3.79	43.78	5.12
ค่ายบางกุ้ง	4.33	-	4.18
วัดเพชรสมุทรวรวิหาร	2.87	-	2.77
ตลาดน้ำท่าคา	0.27	28.32	1.23
บ้านแมวไทย	0.72	-	0.70
วัดบางกะพ้อม	0.54	-	0.52
วัดศรีทธาธรรม	0.45	-	0.44

ที่มา. จาก สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยประจำปี 2550 ภาคกลาง, โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550ข, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

กิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

กิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงาน-สมุทรสงคราม, 2552, หน้า 17-18)

ล่องเรือชมทิวทัศน์สองฝั่งแม่กลอง ตลอดสองฝั่งแม่น้ำจะเห็นวิถีชีวิตผู้คนและเรือนปั้นหยาซึ่งหาดูยาก นอกจากนี้ยังมีวัดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ริมน้ำ เช่น วัดบางแคน้อยวัดภุมรินทร์กุฎีทองหรือจะนั่งเรือเข้าไปในลำคลองเล็ก ๆ เพื่อชมสวนมะพร้าว สวนลิ้นจี่ บรรยากาศร่มรื่น

กิจกรรมปลูกป่าชายเลน ที่ตำบลคลองโคนซึ่งอยู่บริเวณปากอ่าวแม่กลอง การปลูกป่าชายเลนช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าได้มากกว่า 2,000 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นต้นเสม ตันลำพู ผู้สนใจสามารถนั่งเรือหางยาวชมป่าชายเลน ชมนกนานาชนิดรวมทั้งถึงเสม สัมผัสกับชีวิตชาวประมงอย่างใกล้ชิด

ตาราง 3

ร้อยละของจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนจำแนกตามกิจกรรมที่ร่วมระหว่างท่องเที่ยวในจังหวัด-
สมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2550 (หน่วย: ร้อยละ)

กิจกรรมที่ร่วมกระทำระหว่าง อยู่ในจังหวัด	สัดส่วนของการเข้าร่วมกิจกรรม		
	ไทย	ต่างประเทศ	รวม
ท่องเที่ยวทั่วไป	78.07	63.10	77.56
ซื้อสินค้าและของที่ระลึก	51.10	41.68	50.78
กิจกรรมเชิงผจญภัย	-	-	-
กิจกรรมทางน้ำ	5.10	6.10	5.13
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	-	14.74	0.50
กิจกรรมเชิงสุขภาพ	-	-	-
กิจกรรมด้านกีฬา	-	-	-
นันทนาการ/บันเทิง	0.59	11.60	0.96
กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม	9.95	22.89	10.39
อื่น ๆ (เกษตร, ปฏิบัติธรรม)	11.09	23.38	11.51

ที่มา. จาก สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยประจำปี 2550 ภาคกลาง, โดย
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550ข, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

เทศกาลและงานประเพณี

เทศกาลและงานประเพณี มีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงาน-
สมุทรสงคราม, 2552, หน้า 19-20)

งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จัดขึ้นในช่วงเดือน
กุมภาพันธ์ ณ อุทยาน ร. 2 อำเภออัมพวา ภายในงานมีการแสดงสาธิตทำขนมไทยโบราณ
การเล่นพื้นบ้าน การแสดง โขนกลางแจ้ง และการจำหน่ายงานศิลปหัตถกรรม
รวมทั้งสินค้าพื้นเมืองต่าง ๆ

งานเทศกาลกินลิ้นจี่และของดีเมืองสมุทรสงคราม จัดขึ้นในช่วงปลายเดือน
มีนาคมถึงต้นเดือนเมษายน (จัดเป็นบางปีขึ้นอยู่กับผลผลิตของลิ้นจี่)

งานนมัสการและสงฆ์หลวงพ่อบ้านแหลม จัดขึ้นในวันที่ 13-19 เมษายนของ
ทุกปี ที่วัดเพชรสมุทรวิหาร อำเภอเมืองฯ

งานวันส้มโอฟันธุ์ชาวใหญ่สมุทรสงคราม จัดขึ้นในช่วงปลายเดือนสิงหาคมของทุกปี ที่อำเภอเมืองฯ

เทศกาลกินปลาและของดีเมืองแม่กลอง จัดขึ้นในเดือนธันวาคมของทุกปี ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดสมุทรสงคราม

งานสุนทรภรณ์คืนถิ่นเดิมอัมพวา จัดขึ้นในช่วงเดือนมกราคมของทุกปี ณ อุทยาน ร. 2 อำเภออัมพวา

งานมหกรรมอาหารริมเขื่อนอัมพวาและตลาดน้ำยามเย็น จัดขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคมของทุกปี หน้าที่ว่าการอำเภออัมพวา

งานประเพณีทำบุญตักบาตรขนมครกน้ำตาลทราย จัดขึ้นในเดือน 10 ขึ้น 8 ค่ำของทุกปี ณ วัดแก่นจันทร์เจริญ อำเภอบางคนที

งานประเพณีลอยกระทงกาบกล้วยเมืองแม่กลอง จัดขึ้นในช่วงวันลอยกระทงของทุกปี ณ อุทยาน ร. 2 อำเภออัมพวา

งานวันกล้วยไม้บานในอุทยาน ร. 2 จัดขึ้นในช่วงของเดือนธันวาคมของทุกปี ณ อุทยาน ร. 2 อำเภออัมพวา

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

อำเภอเมืองสมุทรสาคร

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกในอำเภอเมืองสมุทรสาคร มีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 20-21)

ตลาดกลางบางแก้ว เป็นศูนย์การแสดงและจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตร สินค้าหัตถกรรม ผลิตภัณฑ์พื้นเมืองสินค้าเกษตรแปรรูปจากโรงงานอุตสาหกรรม และร้านเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้าน ตลาดเปิดบริการวันพฤหัสบดีและวันอาทิตย์

ตลาดของดีแม่กลอง 69 จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง เช่น ผลไม้จากสวน ส้มโอฟันธุ์ชาวใหญ่ ถิ่นจี่ ชมพู่ มะพร้าวน้ำหอม อาหารทะเลแห้ง เช่น หอยหลอด ปลาเค็ม หมึก กุ้งแห้ง และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น กะปิกลองโคน น้ำปลา น้ำตาลสด น้ำตาลมะพร้าว

ตลาดสินค้าพื้นเมืองบริเวณคอนหอยหลอด นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้ออาหารทะเลแห้ง เช่น หอยหลอดปลาเค็ม หมึก กุ้งแห้ง ผลิตภัณฑ์แปรรูปของฝักและสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองต่าง ๆ

สหชัยชีพูด ตั้งอยู่บนนิรารวิถี ตำบลบางจะเกร็ง จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากอาหารทะเล

อำเภออัมพวา

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกในอำเภออัมพวา มีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 21-22)

น้ำตาลมะพร้าว บริเวณริมสองข้างทางหลวงหมายเลข 325 (สมุทรสงคราม-บางแพ) ตั้งแต่กิโลเมตรที่ 30-34 จะพบเห็นเตาเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าวอยู่เป็นระยะ เช่น เตาหวาน เตาดาลดี และเตาไทยเดิม นักท่องเที่ยวสามารถแวะชมการสาธิตทำน้ำตาลมะพร้าวได้ช่วงเวลาที่มีการเคี้ยวน้ำตาลตั้งแต่เวลาประมาณ 08.30-14.00 นาฬิกา

บริษัท ดิ ออร์คิด ฟาร์ม จำกัด เลขที่ 40/1 หมู่ 7 ตำบลบางช้าง ภายในมีสวนกล้วยไม้และสินค้าที่ระลึก เช่น เครื่องเงิน สินค้าประดับที่สวยงาม เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมเวลา 08.00-10.00 นาฬิกา

ปิ่นสุวรรณเบญจรงค์ (บ้านเบญจรงค์) เลขที่ 32/1 หมู่ 7 ตำบลบางช้าง เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายเครื่องถ้วยเบญจรงค์ที่มีลวดลายละเอียดอ่อนช้อย สีสันงดงาม เปิดบริการทุกวัน วันจันทร์ถึงวันเสาร์ เวลา 08.00-17.00 นาฬิกา วันอาทิตย์ เวลา 08.00-12.00 นาฬิกา

ผ้าฝ้ายมัดลวดลายและย้อมสีด้วยเปลือกไม้ ตั้งอยู่ใกล้องค์การบริหารส่วนตำบลยี่สาร หมู่ 1 ตำบลยี่สาร จำหน่ายผ้าซิ่น ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ เสื้อสำเร็จรูปที่ตัดเย็บจากผ้ามัดย้อมจากเปลือกไม้ ผลิตภัณฑ์จากผ้ามัดย้อม เครื่องใช้ต่าง ๆ

ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว เลขที่ 7/1 หมู่ 4 ตำบลบางแค จำหน่ายผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประดับซึ่งทำจากกะลามะพร้าวและของตกแต่งบ้าน เปิดวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 08.00-17.00 นาฬิกา

ผลิตภัณฑ์บ้านทรงไทยจำลอง บ้านทรงไทยจิ๋ว และเรือจำลอง เลขที่ 1 ถนน-
ประชาเศรษฐ (บริเวณทางแยกเข้าตัวเมืองอัมพวา) ผลิตและจำหน่ายแบบบ้านทรงไทย
ภาคกลางทั้งเรือนเดี่ยวและเรือนแฝด และเรือจำลองแบบต่าง ๆ

หัตถกรรมจักสานจากก้านมะพร้าว เลขที่ 63/2 หมู่ 3 ตำบลบางช้าง จำหน่าย
ผลิตภัณฑ์หลายอย่าง เช่น ชันน้ำ พานรอง ตะกร้าหว้า ฝาชี หมวก เป็นต้น

อำเภอบางคนที

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกในอำเภอบางคนที มีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่ง-
ประเทศไทย, สำนักงานสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 22-23)

ร้านกะลาบรแดง เลขที่ 63/2 หมู่ 8 ริมถนนสายบ้านไร่-วัดโบสถ์ ตำบลบางยี่รงค์
จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวหลากหลายรูปแบบ ทั้งของใช้และของตกแต่งบ้าน
มีการออกแบบศิลปะเชิงปรัชญาที่เน้นความคิดสร้างสรรค์จากวิถีวัฒนธรรมชาติ แต่ละชั้น
ไม่ซ้ำแบบกัน

กล้วยเบรคแตก ทำจากกล้วยหอม รสชาติหวาน กรอบ เค็ม มัน อร่อย

วุ้นเป็ดชนัน เลขที่ 70 หมู่ 7 ตำบลกระดังงา ผลิตและจำหน่ายวุ้นมะพร้าวอ่อน
น้ำหอม ทำจากกะทิและเนื้อมะพร้าวอ่อน รสชาติ หอม หวาน อร่อย ไม่ใส่วัตถุกันเสีย

การเดินทาง

รถยนต์

จากกรุงเทพฯ ไปตามทางหลวงหมายเลข 35 (พระราม 2) ผ่านสี่แยกมหาชัย-
นาเกลือ ประมาณหลักกิโลเมตรที่ 63 จะมีทางแยกต่างระดับเข้าตัวเมืองสมุทรสงคราม
(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 23)

รถโดยสารประจำทาง

บริษัท ขนส่ง จำกัด เปิดบริการเดินรถกรุงเทพฯ-สมุทรสงคราม โดยมีรถจาก

สถานีขนส่งสายใต้ ถนนบรมราชชนนี ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 05.40-21.00 นาฬิกา รถปรับอากาศ (ดำเนินทัวร์) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 23)

รถไฟ

จากสถานีรถไฟวงเวียนใหญ่ มีรถไฟสายวงเวียนใหญ่-มหาชัย ออกทุกวัน ลงรถไฟที่สถานีรถไฟมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร ข้ามเรือจากท่ามหาชัยไปฝั่งท่าฉลอม เพื่อต่อรถไฟจากสถานีรถไฟบ้านแหลมไปยังจังหวัดสมุทรสงคราม หรือจะลงรถไฟที่สถานีรถไฟมหาชัย แล้วต่อรถโดยสารประจำทางไปจังหวัดสมุทรสงคราม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม, 2552, หน้า 23)

บทที่ 4

วิธีการศึกษาและผลการศึกษา

วิธีการศึกษา

จากการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยการสุ่มสัมภาษณ์ตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยตามแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญทั้ง 5 แห่ง คือ อุทยาน ร. 2 ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา ค่ายบางกุ้ง วัดเพชรสมุทรวรวิหาร และคอนหอยหลอด จำนวน 200 ราย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) เมื่อนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามโครงสร้างของแบบสอบถามได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
3. ทักษะคิดและความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) โดยผู้ศึกษาได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามที่กำหนดคำตอบให้เลือก (check-list)

ส่วนที่ 2 เป็นพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม คำถามเป็นลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกและสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

และบางข้อมีคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 3 ทศนคติและความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ของนักท่องเที่ยว ลักษณะคำถามแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ (Likert scale) ดังนี้ (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2540, หน้า 80-81)

ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
ระดับความพึงพอใจมาก	เท่ากับ 4 คะแนน
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน โดยแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2540, หน้า 86)

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.08$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนน
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุด	4.21-5.00
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมาก	3.41-4.20
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจปานกลาง	2.61-3.40
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อย	1.81-2.60
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุด	1.00-1.80

การวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ (reliability)

โดยที่แบบสอบถามในส่วนที่ 3 เป็นการสอบถามระดับความพึงพอใจโดยใช้ Likert Scale ซึ่งทำการตรวจสอบความสอดคล้องภายในของคำตอบ โดยใช้สัมประสิทธิ์ Alpha หรือค่า Cronbach's Alpha โดยใช้สูตรดังนี้ (สุวิมล ติรภานันท์, 2548, หน้า 156)

$$\alpha = \left(\frac{n}{n-1} \right) \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

α = สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด

$$S^2 = \sum_{i=1}^{n-1} \frac{(X_i - \bar{X})^2}{n-1}$$

X_i = ค่าตัวแปรแต่ละตัว

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยตัวแปรทั้งหมด

n = จำนวนข้อของเครื่องมือ

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านข้อมูลส่วนบุคคล

ตาราง 4

จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

คุณลักษณะ	เพศ		รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ชาย จำนวน (ร้อยละ)	หญิง จำนวน (ร้อยละ)	
เพศ	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
อายุ			
15-19 ปี	17 (50.0)	17 (50.0)	34 (100.0)
20-24 ปี	13 (26.5)	36 (73.5)	49 (100.0)
25-29 ปี	19 (31.1)	42 (68.9)	61 (100.0)

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณลักษณะ	เพศ		รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ชาย จำนวน (ร้อยละ)	หญิง จำนวน (ร้อยละ)	
25-29 ปี	19 (31.1)	42 (68.9)	61 (100.0)
30-34 ปี	11 (47.8)	12 (52.2)	23 (100.0)
35-39 ปี	5 (31.3)	11 (68.8)	16 (100.0)
40-44 ปี	5 (62.5)	3 (37.5)	8 (100.0)
45-49 ปี	1 (33.3)	2 (66.7)	3 (100.0)
50-54 ปี	-	1 (100.0)	1 (100.0)
55 ปีขึ้นไป	4 (80.0)	1 (20.0)	5 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
(\bar{X} = 27 ปี, SD = 9.56, Max = 71 ปี, Min = 15 ปี)			
สถานภาพ			
โสด	60 (37.5)	100 (62.5)	160 (100.0)
สมรส	15 (41.7)	21 (58.3)	36 (100.0)
หม้าย/หย่าร้าง		4 (100.0)	4 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
ภูมิลำเนาที่อยู่ปัจจุบัน			
ภาคกลาง	63 (37.7)	104 (62.3)	167 (100.0)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5 (33.3)	10 (66.7)	15 (100.0)
ภาคตะวันออก	1 (20.0)	4 (80.0)	5 (100.0)
ภาคเหนือ	-	3 (100.0)	3 (100.0)
ภาคใต้	3 (75.0)	1 (25.0)	4 (100.0)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3 (50.0)	3 (50.0)	6 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	-	2 (100.0)	2 (100.0)
มัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษา			
ตอนปลาย	23 (54.8)	19 (45.2)	42 (100.0)
ปวช./ปวส.	9 (56.3)	7 (43.8)	16 (100.0)
ปริญญาตรี	37 (32.2)	78 (67.8)	115 (100.0)
สูงกว่าปริญญาตรี	6 (24.0)	19 (76.0)	25 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณลักษณะ	เพศ		รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ชาย จำนวน (ร้อยละ)	หญิง จำนวน (ร้อยละ)	
อาชีพ			
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12 (36.4)	21 (63.6)	33 (100.0)
เอกชน	29 (42.6)	39 (57.4)	68 (100.0)
อื่นๆ (เช่น นักเรียน/นักศึกษา/ ประกอบอาชีพอิสระ)	34 (34.3)	65 (65.7)	99 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
รายได้ประจำต่อเดือน			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	15 (37.5)	25 (62.5)	40 (100.0)
5,001-10,000 บาท	18 (40.0)	27 (60.0)	45 (100.0)
10,001-15,000 บาท	11 (31.4)	24 (68.6)	35 (100.0)
15,001-20,000 บาท	9 (39.1)	14 (60.9)	23 (100.0)
20,000 บาทขึ้นไป	22 (38.6)	35 (61.4)	57 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 200 คน จำแนกตามตัวแปร ได้ผลดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.5) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 37.5)

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี จำนวน 61 คน เป็นเพศชาย (ร้อยละ 31.1) เพศหญิง (ร้อยละ 68.9) รองลงมา คือ อายุระหว่าง 20-24 ปี เป็นเพศชาย (ร้อยละ 26.5) เพศหญิง (ร้อยละ 73.5) กลุ่มอายุระหว่าง 15-19 ปี เป็นเพศชาย และเพศหญิงในสัดส่วนเท่ากัน และกลุ่มอายุระหว่าง 30-34 ปี เป็นเพศชาย (ร้อยละ 47.8) และเพศหญิง (ร้อยละ 52.2)

สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.5) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 37.5) รองลงมา คือ กลุ่มสมรสแล้ว เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 58.3) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 41.7) และหม้าย/หย่าร้าง เป็นเพศหญิงทั้งหมด

ภูมิฐานะที่อยู่ปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิฐานะที่อยู่ปัจจุบันในเขตภาคกลาง เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.3) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 37.7) รองลงมา คือ ภาคตะวันออก 15 คน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.7) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 33.3) ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนเท่ากัน และภาคตะวันตก 5 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 67.8) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 32.2) รองลงมา คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.8) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 45.2) สำหรับผู้มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และระดับ ปวช./ปวส. จะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา และประกอบอาชีพส่วนตัว เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.7) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 34.3) รองลงมา คือ พนักงานบริษัทเอกชน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.4) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 42.6) และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.6) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 36.4)

รายได้ประจำต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ประจำต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.4) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 38.6) รองลงมา คือ รายได้ 5,001-10,000 บาท เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.0) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 40.0) สำหรับรายได้ที่ต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.5) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 37.5) และรายได้ 10,001-15,000 บาท เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 68.6) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 31.4)

ตาราง 5

จำนวนและค่าร้อยละของจำนวนบุตรของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนบุตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 คน	8	4.0
2 คน	13	6.5
4 คน	1	0.5

ตาราง 5 (ต่อ)

จำนวนบุตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีบุตร/โสด	178	89.0
รวม	200	100.0

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีบุตร/โสด มีจำนวนร้อยละ 89.0 รองลงมา คือ มีบุตร 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5

ตาราง 6

จำนวนและค่าร้อยละของรายได้อื่น ๆ และภาระทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้อื่น ๆ และภาระทางการเงิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้พิเศษต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	23	11.5
5,001-10,000 บาท	15	7.5
10,001-15,000 บาท	2	1.0
15,001-20,000 บาท	8	4.0
20,000 บาทขึ้นไป	10	5.0
ไม่ระบุ/ไม่มี	142	71.0
รวม	200	100.0

(\bar{X} = 18,113.79, SD = 941005.42, Max = 300,000 บาท, Min = 100 บาท)

รายได้ประจำของคู่สมรส

ต่ำกว่า 5,000 บาท	-	-
5,001-10,000 บาท	3	1.5
10,001-15,000 บาท	7	3.5
15,001-20,000 บาท	6	3.0
20,000 บาทขึ้นไป	12	6.0
ไม่ระบุ/ไม่มี	172	86.0
รวม	200	100.0

(\bar{X} = 31,625 บาท, SD = 26,952.16, Max = 100,000 บาท, Min = 8,500 บาท)

ตาราง 6 (ต่อ)

รายได้อื่น ๆ และภาระทางการเงิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้พิเศษต่อเดือนของกลุ่มสมรส		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	6	3.0
5,001-10,000 บาท	4	2.0
10,001-15,000 บาท	1	0.5
15,001-20,000 บาท	-	-
20,000 บาทขึ้นไป	1	0.5
ไม่ระบุ/ไม่มี	188	94.0
รวม	200	100.0
(\bar{X} = 8,583.33 บาท, SD = 7,561.37, Max = 30,000 บาท, Min = 2,000 บาท)		
ภาระผ่อนบ้านต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	12	6.0
5,001-10,000 บาท	7	3.5
10,001-15,000 บาท	7	3.5
15,001-20,000 บาท	2	1.0
20,000 บาทขึ้นไป	2	1.0
ไม่ระบุ/ไม่มี	170	85.0
รวม	200	100.0
(\bar{X} = 9,700 บาท, SD = 8,532.50, Max = 40,000 บาท, Min = 1,000 บาท)		
ภาระผ่อนรถต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	14	7.0
5,001-10,000 บาท	17	8.5
10,001-15,000 บาท	4	2.0
15,001-20,000 บาท	2	1.0
20,000 บาทขึ้นไป	1	0.5
ไม่ระบุ/ไม่มี	162	81.0
รวม	200	100.0
(\bar{X} = 7,786.05 บาท, SD = 6,038.42, Max = 32,000 บาท, Min = 1,200 บาท)		

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับรายได้
อื่น ๆ และภาระทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 200 คน จำแนกตามตัวแปร
ได้ผลดังนี้

รายได้พิเศษต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ระบุ/ไม่มีรายได้
พิเศษ (ร้อยละ 71.0) รองลงมา คือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 11.5) รองลงมาอีก
คือ 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 7.5) และรายได้ 15,001-20,000 บาท (ร้อยละ 4.0) ซึ่งโดย
เฉลี่ย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้พิเศษต่อเดือน คือ 18,113.79 บาท

รายได้ประจำต่อเดือนของกลุ่มสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ระบุ/
ไม่มีรายได้ประจำต่อเดือนของกลุ่มสมรส (ร้อยละ 86.0) รองลงมา คือ 10,001-15,000 บาท
(ร้อยละ 3.5) รองลงมา คือ 20,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 6.0) และรายได้ 5,001-10,000 บาท
(ร้อยละ 1.5) ซึ่งโดยเฉลี่ย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ประจำต่อเดือนของกลุ่มสมรส
คือ 31,625 บาท

รายได้พิเศษต่อเดือนของกลุ่มสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ระบุ/ไม่มี
รายได้พิเศษต่อเดือนของกลุ่มสมรส (ร้อยละ 94.0) รองลงมา คือ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท
(ร้อยละ 3.0) รองลงมาอีก คือ รายได้ 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 20.0) และรายได้
10,001-15,000 บาท กับ 20,000 บาทขึ้นไป (สัดส่วนเท่ากัน) (ร้อยละ 0.5) ซึ่งโดยเฉลี่ย
พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้พิเศษต่อเดือนของกลุ่มสมรส คือ 8,583.33 บาท

ภาระผ่อนบ้านต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ระบุ/ไม่มีภาระ
ผ่อนบ้านต่อเดือน (ร้อยละ 85.0) รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 6.0) รองลงมา
อีก คือ 5,001-10,000 บาท กับ 10,001-15,000 บาท (สัดส่วนเท่ากัน) (ร้อยละ 3.5) และ
15,001-20,000 บาท กับ 20,000 บาทขึ้นไป (สัดส่วนเท่ากัน) (ร้อยละ 1.0) ซึ่งโดยเฉลี่ย
พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีภาระผ่อนบ้านต่อเดือน คือ 9,770 บาท

ภาระผ่อนรถต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ระบุ/ไม่มีภาระ
ผ่อนรถต่อเดือน (ร้อยละ 81.0) รองลงมา คือ 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 8.5) รองลงมาอีก
คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 7.0) และ 10,001-15,000 บาท (ร้อยละ 2.0) ซึ่งโดยเฉลี่ย
พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีภาระผ่อนรถต่อเดือน คือ 7,786.05 บาท

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตาราง 7

จำนวนและค่าร้อยละของลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ลักษณะการท่องเที่ยว	เพศ		รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ชาย จำนวน (ร้อยละ)	หญิง จำนวน (ร้อยละ)	
การมาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม			
ไม่เคย	16 (43.2)	21 (56.8)	37 (100.0)
เคยมา 1 ครั้ง	15 (46.9)	17 (53.1)	32 (100.0)
เคยมามากกว่า 1 ครั้ง	44 (33.6)	87 (66.4)	131 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
แหล่งที่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
การบอกเล่า	59 (38.1)	96 (61.9)	155 (100.0)
โฆษณา/รายการโทรทัศน์/บทความหนังสือพิมพ์	33 (35.1)	61 (64.9)	94 (100.0)
อินเทอร์เน็ต	31 (30.4)	71 (69.6)	102 (100.0)
แผ่นพับ/ใบปลิวโฆษณาจากบริษัทนำเที่ยว	4 (23.5)	13 (76.5)	17 (100.0)
เอกสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจาก			
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)	14 (36.8)	24 (63.2)	38 (100.0)
หนังสือวารสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	14 (35.0)	26 (65.0)	40 (100.0)
อื่น ๆ	5 (25.0)	26 (65.0)	20 (100.0)
รวม	160 (34.3)	306 (65.7)	466 (100.0)
บุคคลที่ร่วมเดินทางมาในครั้งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
คนเดียว	2 (66.7)	1 (33.3)	3 (100.0)
ครอบครัว/ญาติ	27 (34.2)	52 (65.8)	79 (100.0)
เพื่อน	49 (37.4)	82 (62.6)	131 (100.0)
กลุ่มทัวร์/คณะเดินทาง/คณะทำงาน	6 (42.9)	8 (57.1)	14 (100.0)
รวม	84 (37.0)	143 (63.0)	227 (100.0)

ตาราง 7 (ต่อ)

ลักษณะการท่องเที่ยว	เพศ		รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ชาย จำนวน (ร้อยละ)	หญิง จำนวน (ร้อยละ)	
ระยะเวลาในการพำนักอยู่			
1 วัน	40 (35.4)	73 (64.6)	113 (100.0)
2-3 วัน	26 (40.0)	39 (60.0)	65 (100.0)
อื่น ๆ	9 (40.9)	13 (59.1)	22 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง			
รถประจำทาง	4 (13.8)	25 (86.2)	29 (100.0)
รถส่วนบุคคล	70 (43.5)	91 (56.5)	161 (100.0)
รถเช่า	1 (25.0)	3 (75.0)	4 (100.0)
รถทัวร์	-	6 (100.0)	6 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
ประเภทที่พักอาศัย			
เกสต์เฮาส์	6 (75.0)	2 (25.0)	8 (100.0)
โรงแรม	8 (66.7)	4 (33.3)	12 (100.0)
โฮมสเตย์	22 (36.7)	38 (63.3)	60 (100.0)
อื่น ๆ	39 (32.5)	81 (67.5)	120 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้ (ต่อคน)			
น้อยกว่า 2,000 บาท	46 (34.1)	89 (65.9)	135 (100.0)
2,001-2,500 บาท	15 (38.5)	24 (61.5)	39 (100.0)
2,501-3,000 บาท	4 (50.0)	4 (50.0)	8 (100.0)
มากกว่า 3,000 บาท	10 (55.6)	8 (44.4)	18 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
สถานที่ท่องเที่ยวที่ตั้งใจจะมาในครั้งนี้ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)			
ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา	60 (35.9)	107 (64.1)	167 (100.0)
คอนฮอยหลอด	34 (38.2)	55 (61.8)	89 (100.0)
วัดเพชรสมุทรวรวิหาร (วัดบ้านแหลม)	30 (36.6)	52 (63.4)	82 (100.0)
อุทยาน ร. 2	24 (33.8)	47 (66.2)	71 (100.0)

ตาราง 7 (ต่อ)

ลักษณะการท่องเที่ยว	เพศ		รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ชาย	หญิง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
วัดบางกุ่ม	17 (39.5)	26 (60.5)	43 (100.0)
ค่ายบางกุ่ม	19 (50.0)	19 (50.0)	38 (100.0)
อื่น ๆ	3 (30.0)	7 (70.0)	10 (100.0)
รวม	187 (37.4)	313 (62.6)	500 (100.0)
จุดประสงค์ในการเดินทางมาครั้งนี้			
เพื่อพักผ่อน	71 (38.4)	114 (61.6)	185 (100.0)
เพื่อศึกษาหรือนำไปพัฒนาแหล่ง			
ท่องเที่ยวอื่น ๆ	-	6 (100.0)	6 (100.0)
เพื่อคู่หูทางการค้า	2 (66.7)	1 (33.3)	3 (100.0)
เพื่อประชุมสัมมนา	2 (33.3)	4 (66.7)	6 (100.0)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ลักษณะการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 200 คน จำแนกตามตัวแปรได้ผลดังนี้

การมาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามมากกว่า 1 ครั้ง เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.4) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 33.6) รองลงมา คือ ไม่เคยมา เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.8) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 43.2) และเคยมา 1 ครั้ง เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.1) และเพศชาย (ร้อยละ 46.9)

แหล่งที่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามจากการบอกเล่าจำนวน 155 คน เป็นเพศชาย 59 คน (ร้อยละ 38.1) เพศหญิง 96 คน (ร้อยละ 61.9) รองลงมา คือ อินเทอร์เน็ต เพศหญิง (ร้อยละ 69.6) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 30.4) สำหรับโฆษณา/รายการโทรทัศน์/บทความหนังสือพิมพ์ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.9) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 35.1) และหนังสือวารสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

บุคคลที่ร่วมเดินทางมาในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้กับเพื่อน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.6) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 37.4) มากับครอบครัว/ญาติ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.8) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 34.2) รองลงมาอีก คือ กลุ่มทัวร์/คณะเดินทาง/คณะทำงาน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.1) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 42.9) และเดินทางมาคนเดียว เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

ระยะเวลาในการพำนักอยู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พำนักอยู่ในจังหวัดสมุทรสงครามเป็นเวลา 1 วัน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.6) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 35.4) รองลงมา คือ 2-3 วัน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.0) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 40.0) และอื่น ๆ เช่น ไปเช้า-เย็นกลับ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.1) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 40.9)

พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถส่วนบุคคล เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.5) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 43.5) รองลงมา คือ รถประจำทาง เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 86.2) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 13.8) สำหรับรถทัวร์ เป็นเพศหญิงทั้งหมด และรถเช่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ประเภทที่พักอาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พักอาศัยในที่พักประเภทอื่น ๆ เช่น บ้านเพื่อน/ไม่ได้ค้างคืน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 67.5) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 32.5) ส่วน โฮมสเตย์ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.3) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 36.7) สำหรับโรงแรม เป็นเพศชาย (ร้อยละ 66.7) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 33.3) และเกสต์เฮาส์ เป็นเพศชาย (ร้อยละ 75.0) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 25.0)

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ (ต่อคน) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้น้อยกว่า 2,000 บาทต่อคน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.9) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 34.1) รองลงมา คือ 2,001-2,500 บาท เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.5) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 38.5) ส่วนมากกว่า 3,000 บาท เป็นเพศชาย (ร้อยละ 55.6) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 44.4) และ 2,501-3,000 บาท เป็นเพศชาย และเพศหญิงในสัดส่วนเท่ากัน

สถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ดึงใจเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.1) มากกว่า เพศชาย (ร้อยละ 35.9) รองลงมา คือ คอนฮอยหลอด เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.8) มากกว่า เพศชาย (ร้อยละ 38.2) สำหรับวัดเพชรสมุทรวรวิหาร (วัดบ้านแหลม) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.4) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 36.6) ส่วนอุทยาน ร. 2 จำนวน 71 คน เป็นเพศ หญิง (ร้อยละ 66.2) มากกว่าเพศชายร้อยละ (33.8)

จุดประสงค์ในการเดินทางมาในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อพักผ่อน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.6) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 38.4) รองลงมา คือ เพื่อศึกษาหรือนำไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อื่น ๆ เป็นเพศหญิงทั้งหมด ส่วนประชุมสัมมนา เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.7) มากกว่า เพศชาย (ร้อยละ 33.3) และเพื่อคู่มือทางการค้า เป็นเพศชาย (ร้อยละ 66.7) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 33.3)

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ทัศนคติและความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัด- สมุทรสงคราม

ตาราง 8

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

คุณลักษณะ	ชาย (n = 75)			หญิง (n = 125)			รวม (n = 200)		
	\bar{X}	SD	ระดับทัศนคติ	\bar{X}	SD	ระดับทัศนคติ	\bar{X}	SD	ระดับทัศนคติ
ด้านประเภทค่าใช้จ่าย	3.05	.44	ปานกลาง	3.02	.31	ปานกลาง	3.03	.36	ปานกลาง
1. ค่าเดินทาง	2.92	.54	ปานกลาง	2.86	.45	ปานกลาง	2.88	.49	ปานกลาง
2. ค่าอาหารเครื่องดื่ม	3.08	.51	ปานกลาง	3.06	.54	ปานกลาง	3.07	.53	ปานกลาง
3. ค่าบริการไปสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ	3.00	.52	ปานกลาง	3.03	.46	ปานกลาง	3.02	.48	ปานกลาง
4. ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	3.13	.66	ปานกลาง	3.16	.46	ปานกลาง	3.15	.55	ปานกลาง
5. ค่าเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ/กิจกรรมต่าง ๆ	2.99	.58	ปานกลาง	2.91	.44	ปานกลาง	2.94	.50	ปานกลาง
6. ค่าที่พัก	3.17	.62	ปานกลาง	3.13	.46	ปานกลาง	3.14	.52	ปานกลาง
ด้านความประทับใจ	3.71	.54	มาก	3.76	.50	มาก	3.74	.51	มาก
1. ทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมของสถานที่	3.87	.70	มาก	3.85	.64	มาก	3.86	.66	มาก
2. ความสะอาดของที่พัก	3.60	.75	มาก	3.66	.67	มาก	3.63	.70	มาก
3. ความสะดวกของการเดินทาง	3.85	.65	มาก	3.86	.68	มาก	3.85	.67	มาก
4. อำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่	3.88	.72	มาก	3.94	.64	มาก	3.92	.67	มาก
5. รสชาติอาหารพื้นบ้านของท้องถิ่น	3.75	.70	มาก	3.76	.68	มาก	3.75	.68	มาก
6. กิจกรรมต่าง ๆ (ล่องเรือ ไหว้พระอื่น ๆ)	3.75	.93	มาก	3.83	.67	มาก	3.80	.78	มาก
7. ทัศนียภาพของสถานที่ท่องเที่ยว	3.65	.76	มาก	3.74	.67	มาก	3.71	.71	มาก
8. ทัศนียภาพของสถานที่ท่องเที่ยว	3.55	.76	มาก	3.59	.73	มาก	3.58	.74	มาก
9. ทัศนียภาพของร้านอาหาร	3.53	.83	มาก	3.58	.67	มาก	3.57	.73	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ชาย (n = 75)			หญิง (n = 125)			รวม (n = 200)		
	\bar{X}	SD	ระดับทัศนคติ	\bar{X}	SD	ระดับทัศนคติ	\bar{X}	SD	ระดับทัศนคติ
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	3.64	.56	มาก	3.63	.44	มาก	3.63	.49	มาก
1. ความสวยงาม	4.04	.73	มาก	3.87	.65	มาก	3.94	.68	มาก
2. ความแออัด	3.37	.88	ปานกลาง	3.42	.87	มาก	3.40	.87	ปานกลาง
3. ความสะอาด	3.55	.74	มาก	3.54	.65	มาก	3.55	.69	มาก
4. ความเป็นระเบียบ	3.56	.66	มาก	3.50	.63	มาก	3.52	.64	มาก
5. ความปลอดภัย	3.55	.78	มาก	3.56	.63	มาก	3.56	.69	มาก
6. ความมีอัธยาศัยของคนพื้นที่	3.77	.69	มาก	3.88	.58	มาก	3.84	.62	มาก
ด้านที่พัก	3.49	.67	มาก	3.48	.49	มาก	3.49	.56	มาก
1. ความเหมาะสมด้านราคา	3.39	.73	ปานกลาง	3.39	.55	ปานกลาง	3.39	.62	ปานกลาง
2. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.48	.74	มาก	3.46	.58	มาก	3.74	.64	มาก
3. ความเป็นระเบียบ	3.51	.76	มาก	3.46	.58	มาก	3.47	.65	มาก
4. ความสะอาด	3.45	.78	มาก	3.50	.60	มาก	3.48	.67	มาก
5. ความสะอาดภายใน	3.60	.78	มาก	3.62	.63	มาก	3.61	.67	มาก
ด้านสินค้าและบริการ	3.65	.60	มาก	3.54	.55	มาก	3.58	.57	มาก
1. ความเหมาะสมด้านราคา	3.60	.70	มาก	3.41	.62	มาก	3.48	.66	มาก
2. ความหลากหลาย	3.65	.74	มาก	3.54	.69	มาก	3.58	.71	มาก
3. ความสะอาด	3.60	.70	มาก	3.52	.64	มาก	3.55	.66	มาก
4. รสชาติของอาหาร	3.64	.77	มาก	3.58	.65	มาก	3.61	.69	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ชาย (n = 75)			หญิง (n = 125)			รวม (n = 200)		
	\bar{X}	SD	ระดับทัศนคติ	\bar{X}	SD	ระดับทัศนคติ	\bar{X}	SD	ระดับทัศนคติ
5. ความมีเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนที่อื่น	3.76	.80	มาก	3.64	.73	มาก	3.69	.76	มาก
ด้านปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม	3.17	.70	ปานกลาง	3.20	.75	ปานกลาง	3.19	.73	ปานกลาง
1. ความสวยงามและความสะอาดของสถานที่	3.25	.96	ปานกลาง	3.38	.91	ปานกลาง	3.33	.93	ปานกลาง
2. อำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าพัก	3.29	.96	ปานกลาง	3.30	1.00	ปานกลาง	3.30	.98	ปานกลาง
3. ปลอดภัยในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว	3.39	.90	ปานกลาง	3.42	.95	มาก	3.40	.93	ปานกลาง
4. การบริการของเจ้าพนักงาน	2.76	1.06	ปานกลาง	2.82	.96	ปานกลาง	2.80	1.00	ปานกลาง
5. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว (อาหาร/ที่พัก)	3.12	.96	ปานกลาง	3.17	.84	ปานกลาง	3.15	.88	ปานกลาง
6. ค่าขนพาหนะ	2.96	.95	ปานกลาง	3.09	.87	ปานกลาง	3.04	.90	ปานกลาง
7. ที่จอดรถ	3.28	.85	ปานกลาง	3.17	.90	ปานกลาง	3.21	.88	ปานกลาง
8. การบริการของเจ้าหน้าที่/พนักงานต้อนรับในการบริการให้ความช่วยเหลือ	3.27	.98	ปานกลาง	3.30	.95	ปานกลาง	3.28	.96	ปานกลาง

ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านประเภทค่าใช้จ่ายทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) มีค่า ($SD = .36$) ด้านประเภทค่าใช้จ่ายสูงสุด คือ ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) รองลงมา คือ ค่าที่พักอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านประเภทค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด คือ ค่าเดินทางอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$)

เมื่อพิจารณาแยกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านประเภทค่าใช้จ่ายสูงสุด คือ ค่าที่พักอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) รองลงมา คือ ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวด้านประเภทค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด คือ ค่าเดินทางอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$)

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านประเภทค่าใช้จ่ายสูงสุด คือ ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) รองลงมา คือ ค่าที่พักอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านประเภทค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด คือ ค่าเดินทางอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$)

ด้านความประทับใจ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านความประทับใจทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) มีค่า ($SD = .51$) ด้านความประทับใจสูงสุด คือ อธิษาศัยไมตรีของเจ้าของพื้นที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา คือ ทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมของสถานที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านความประทับใจต่ำที่สุด คือ ด้านความสะอาดของร้านอาหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$)

เมื่อพิจารณาแยกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านประเภทด้านความประทับใจสูงสุด คือ อธิษาศัยไมตรีของ

เจ้าของพื้นที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมา คือ ทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมของสถานที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านความประทับใจต่ำที่สุด คือ ด้านความสะดวกของร้านอาหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$)

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านความประทับใจสูงที่สุด คือ ทัศนียภาพของเจ้าของพื้นที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมา คือ ความสะดวกของการเดินทางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านความประทับใจต่ำที่สุด คือ ด้านความสะดวกของร้านอาหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$)

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านสถานที่ท่องเที่ยวทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) มีค่า ($SD = .49$) ด้านสถานที่ท่องเที่ยวสูงที่สุด คือ ความสวยงามอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมา คือ ความมีทัศนียภาพของพื้นที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านสถานที่ท่องเที่ยวต่ำที่สุด คือ ความแออัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$)

เมื่อพิจารณาแยกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านประเภทด้านสถานที่ท่องเที่ยวสูงที่สุด คือ ความสวยงามอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ ความมีทัศนียภาพของพื้นที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านสถานที่ท่องเที่ยวต่ำที่สุด คือ ความแออัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$)

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านสถานที่ท่องเที่ยวสูงที่สุด คือ ความมีทัศนียภาพของพื้นที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมา คือ ความสวยงามอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$)

ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว
ด้านสถานที่ท่องเที่ยวต่ำที่สุด คือ ความแออัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$)

ด้านที่พัก ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว
ในจังหวัดสมุทรสงครามด้านที่พักทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$) มีค่า ($SD = .56$)
ด้านที่พักสูงที่สุด คือ ความสะดวกสบายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมา คือ
ความสะอาดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมี
ทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านที่พักต่ำที่สุด คือ ความเหมาะสมด้าน
ราคาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

เมื่อพิจารณาแยกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวใน
จังหวัดสมุทรสงครามด้านที่พักสูงที่สุด คือ ความสะดวกสบายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
3.60) รองลงมา คือ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) ส่วนข้อที่
ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านที่พักต่ำ
ที่สุด คือ ความเหมาะสมด้านราคาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวใน
จังหวัดสมุทรสงครามด้านที่พักสูงที่สุด คือ ความสะดวกสบายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
3.62) รองลงมา คือ ความสะอาดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถาม
เพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านที่พักต่ำที่สุด คือ ความเหมาะสม
ด้านราคาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

ด้านสินค้าและบริการ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและความพึง-
พอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านสินค้าและบริการทั้งหมดอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) มีค่า ($SD = .57$) ด้านสินค้าและบริการสูงที่สุด คือ ความมี
เอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนที่อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมา คือ รสชาติของ
อาหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและ
ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านสินค้าและบริการต่ำที่สุด คือ ความเหมาะสมด้าน
ราคาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$)

เมื่อพิจารณาแยกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวใน จังหวัดสมุทรสงครามด้านประเภทด้านสินค้าและการบริการสูงสุด คือ ความมีเอกลักษณ์ เฉพาะไม่เหมือนที่อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมา คือ ความหลากหลาย ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงใจ ต่อการท่องเที่ยวด้านสินค้าและการบริการต่ำที่สุด คือ ความเหมาะสมด้านราคากับ ความสะอาด (สัดส่วนเท่ากัน) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$)

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวใน จังหวัดสมุทรสงครามด้านสินค้าและการบริการสูงสุด คือ ความมีเอกลักษณ์เฉพาะไม่ เหมือนที่อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) รองลงมา คือ รสชาติของอาหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อ การท่องเที่ยวด้านสินค้าและการบริการต่ำที่สุด คือ ความเหมาะสมด้านราคาอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.41$)

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้ตอบแบบ- สอบถามทั้งหมดมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านปัญหาและอุปสรรคทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) มีค่า ($SD = .73$) ด้านปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามสูงที่สุด คือ ป้ายบอก เส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) รองลงมา คือ อธิยาศัย ไม้ตรีของเจ้าของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมดมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว ด้านปัญหาและอุปสรรคใน การท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามต่ำที่สุด คือ การเอารัศเอาเปรียบของเจ้าของพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$)

เมื่อพิจารณาแยกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวใน จังหวัดสมุทรสงครามด้านประเภทด้านปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัด- สมุทรสงครามสูงที่สุด คือ ป้ายบอกเส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) รองลงมา คือ อธิยาศัยไม้ตรีของเจ้าของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามต่ำที่สุด คือ การเอารัดเอาเปรียบของเจ้าของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$)

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามสูงที่สุด คือ ป้ายบอกเส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมา คือ ความสวยงามและความสะอาดของสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวด้านปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามต่ำที่สุด คือ การเอารัดเอาเปรียบของเจ้าของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$)

ตาราง 9

ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคอัลฟาของแต่ละมาตรวัดที่ใช้เป็นเครื่องมือ

ปัจจัย	จำนวนรายการ	ค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาคอัลฟา
1. ประเภทค่าใช้จ่าย	6	.7999
2. ความประทับใจ	9	.8894
3. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	6	.7847
4. ด้านที่พัก	5	.9111
5. ด้านสินค้าและบริการ	5	.8734
6. ปัญหาและอุปสรรค	8	.9096

มาตรวัดระดับทัศนคติจะผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือได้ (reliability) ด้วยมาตรวัดสัมประสิทธิ์ครอนบาค อัลฟา (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความน่าเชื่อถือตามตาราง คำถามมีความเชื่อถือได้มาก เพราะค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นบวก และทุกค่ามีค่าใกล้ 1 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546, หน้า 453)

ตาราง 10

จำนวนและค่าร้อยละของความประสงค์ที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัด-
สมุทรสงครามอีกครั้ง

การกลับมาท่องเที่ยวที่ จังหวัดสมุทรสงครามอีกครั้ง	เพศ		รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ชาย จำนวน (ร้อยละ)	หญิง จำนวน (ร้อยละ)	
ต้องการ	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)
ไม่ต้องการ	-	-	-
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 200 คน ทั้งเพศชายและ
เพศหญิงจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามอีกครั้ง (ร้อยละ 100.0)

ตาราง 11

จำนวนและค่าร้อยละของการแนะนำผู้อื่นให้มาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม

การแนะนำให้มาท่องเที่ยวที่ จังหวัดสมุทรสงคราม	เพศ		รวม จำนวน (ร้อยละ)
	ชาย จำนวน (ร้อยละ)	หญิง จำนวน (ร้อยละ)	
แนะนำ	74 (37.0)	125 (62.5)	199 (99.5)
ไม่แนะนำ	1 (0.5)	-	1 (0.5)
รวม	75 (37.5)	125 (62.5)	200 (100.0)

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะแนะนำผู้อื่นให้มาท่องเที่ยว
ที่จังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 199 คน เป็นเพศชาย 74 คน (ร้อยละ 37.0) เพศหญิง 125
คน (ร้อยละ 62.5) และไม่แนะนำ ซึ่งเป็นเพศชายจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.5)

ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว คือ ตลาดน้ำยามเย็น อัมพวา ดอนหอยหลอด วัดเพชรสมุทรวรวิหาร อุทยาน ร. 2 และค่ายบางกุ้ง เกี่ยวกับข้อ ที่เป็นจุดเด่นและข้อควรปรับปรุงโดยแยกออกมาแต่ละแห่ง

ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา จุดเด่น (ปัจจัยดึงดูด) มีดังนี้

1. สินค้าหลากหลายมีให้เลือกซื้อ และรับประทาน รสชาติของอาหารอร่อย
2. ตลาดมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ โดยผสมความเป็นสมัยใหม่กับสมัยเก่าเข้า

ด้วยกัน

3. นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศธรรมชาติ สามารถล่องเรือเยี่ยมชมได้ทั้ง กลางวันและกลางคืน

4. คำนวณวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นมาสร้างและพัฒนาให้เกิดรายได้แก่ครัวเรือน

5. หิ้งห้อยซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา เป็นจุดดึงดูดให้กับ

นักท่องเที่ยว

6. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่สูงมาก

7. ความมีอัธยาศัยของคนในท้องถิ่น

8. การเดินทางสะดวกเนื่องจากมีระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ

ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา ข้อควรปรับปรุง (ปัจจัยผลักดัน) มีดังนี้

1. ราคาที่พัก และราคาอาหารแพงเกินไป

2. สถานที่คับแคบทั้งบริเวณพื้นที่ขายของและบริเวณทางเดินทำให้เกิดความแออัด ในการเลือกซื้อสินค้าและชื่นชมกับธรรมชาติ

3. จุดพักผ่อนชมวิวของนักท่องเที่ยวน้อยเกินไป

4. ความสะอาดของริมคลอง

5. เริ่มความเป็นเมืองมากเกินไปไม่เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของตลาดน้ำ

6. สถานที่จอดรถแออัดไม่เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว

ทำให้การจราจรติดขัด

ดอนหอยหลอด จุดเด่น (ปัจจัยดึงดูด) มีดังนี้

1. สถานที่มีบรรยากาศร่มรื่นเหมาะกับการพักผ่อน

2. การมีอาหารหลากหลายให้เลือกซื้อและรับประทาน รสชาติของอาหารอร่อย

3. ความมีอรรถาศัยของคนในท้องถิ่น

คอนฮอยหลอด ข้อควรปรับปรุง (ปัจจัยผลักดัน) มีดังนี้

1. ราคาอาหารในคอนฮอยหลอดแพงมากเกินไปไม่เหมาะกับสถานที่ ค่าเช่าของสถานที่สูงเกินไปทำให้ราคาอาหารค่อนข้างแพง

2. ควรมีป้ายบอกเส้นทางโดยมีตลอดระยะก่อนถึงสถานที่

3. ความสะอาดของป่าชายเลน

4. สถานที่จอดรถมีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยว

วัดเพชรสมุทรวรวิหาร จุดเด่น (ปัจจัยดึงดูด) มีดังนี้

1. มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองชาวจังหวัดสมุทรสงคราม คือ หลวงพ่อบ้านแหลม

3. ความมีอรรถาศัยของคนในท้องถิ่น

3. การมีสินค้าให้เลือกซื้อกลับบ้านและรับประทานหลากหลายชนิด

4. การเดินทางสะดวก ใกล้กรุงเทพฯ

วัดเพชรสมุทรวรวิหาร ข้อควรปรับปรุง (ปัจจัยผลักดัน) มีดังนี้

1. สถานที่สำหรับสักการบูชาหลวงพ่อบ้านแหลมคับแคบมาก ควรจะขยายพื้นที่เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากราบไหว้พระ

2. ภายในบริเวณวัดมีร้านค้าแผงลอยตั้งไม่เป็นระเบียบ ทำให้มีเนื้อที่ทางเดินคับแคบลง จึงควรจัดระเบียบให้เหมาะกับสถานที่

อุทยาน ร. 2 จุดเด่น (ปัจจัยดึงดูด) มีดังนี้

1. เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

2. สถานที่ที่มีบรรยากาศภายในร่มรื่นได้สัมผัสกับธรรมชาติ เหมาะกับการพักผ่อน

3. สถานที่อุทยานมีจุดพักผ่อนธรรมชาติให้กับนักท่องเที่ยว

4. สถานที่อยู่ติดกับตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา นักท่องเที่ยวจึงสามารถเดินทาง

ต่อเนื่องมายังอุทยานได้สะดวก

อุทยาน ร. 2 ข้อควรปรับปรุง (ปัจจัยผลักดัน) มีดังนี้

1. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีถึงขยะน้อยมาก ควรเพิ่มจุดทิ้งขยะและมีป้ายบอกให้ชัดเจนและเพิ่มป้ายให้มากขึ้น

2. การบริการให้ความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ไม่มี/ขาดเจ้าหน้าที่แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่

ค่ายบางกุ้ง จุดเด่น (ปัจจัยดึงดูด) มีดังนี้

1. เป็นแหล่งโบราณสถานที่เก่าแก่และมีประวัติความเป็นมา
2. การมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่กับสถานที่ ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการมาเยี่ยมชมและ

สักการบูชา

3. เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไม่มาก/เดินทางมาสะดวก

ค่ายบางกุ้ง ข้อควรปรับปรุง (ปัจจัยผลักดัน) มีดังนี้

1. นักท่องเที่ยวควรได้รับการถ่ายทอดความรู้ประวัติความเป็นมาจากสถานที่
2. ขาดเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว
3. ความสะอาดของห้องน้ำไม่สะอาด ควรมีการดูแลเนื่องจากมีคณะท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศมาเป็นจำนวนมาก

4. ป้ายบอกทางระหว่างทางไม่มี ควรทำป้ายบอกทางตลอดเส้นทางให้ชัดเจน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม มีดังนี้

1. ด้านความสะอาด ต้องการให้มีการดูแลในเรื่องของความสะอาดตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัด
2. ควรดูแลและรักษาความเป็นธรรมชาติให้มากขึ้น
3. อนุรักษ์วัฒนธรรมความเป็นไทย ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านให้ดำรงสืบต่อไป
4. มีการพัฒนาด้านทัศนียภาพของสถานที่ท่องเที่ยวให้สวยงามยิ่งขึ้น
5. ควรมีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวและเทศกาลท่องเที่ยวของจังหวัด
6. ควรมีป้ายบอกเส้นทางไปสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้ชัดเจน และมากกว่านี้
7. สถานที่จอดรถตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีน้อยไม่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัด

8. ราคาที่พัก ก่อนข้างแพง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะเข้ามาดูแลและควบคุมใน
ด้านราคาทั้งสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่ง คือ ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา อุทยาน ร. 2 ค่ายบางกุ้ง คอนฮอยหลอด และวัดเพชรสมุทรวรวิหาร จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือน และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ด้านค่าใช้จ่าย ความประทับใจ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านสินค้าและบริการ และปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS สรุปผล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และอัตราส่วนร้อยละ

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.5) มีอายุระหว่าง 25-29 ปี (ร้อยละ 68.9) รองลงมา คือ ช่วงอายุระหว่าง 20-24 ปี (ร้อยละ 73.5) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 62.5) รองลงมา คือ สมรสแล้ว (ร้อยละ 58.3) ภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคกลาง (ร้อยละ 62.3) รองลงมา คือ ภาคตะวันออก (ร้อยละ 66.7) การศึกษาระดับปริญญาตรี

(ร้อยละ 67.8) รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.8) ด้านอาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา และประกอบอาชีพส่วนตัว เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.7) รองลงมาเป็นพนักงานบริษัทเอกชน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.4) และส่วนใหญ่มีระดับรายได้ต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.4) รองลงมา คือ 5,001-10,000 บาท เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.0) และไม่มีภาระผ่อนบ้าน (ร้อยละ 85.0) ผ่อนรถ (ร้อยละ 81.0)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย การมาท่องเที่ยว แหล่งที่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมเดินทาง ระยะเวลาในการพำนัก พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ประเภทที่พัก ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวที่ตั้งใจจะมา และจุดประสงค์ในการเดินทางครั้งนี้ โดยใช้การวิเคราะห์ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และอัตราส่วนร้อยละ

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามมากกว่า 1 ครั้ง เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.4) รองลงมา คือ ไม่เคยมา (เพศหญิงร้อยละ 56.8) การรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามมาจากการบอกเล่า (เพศหญิงร้อยละ 61.9) รองลงมา คือ ทางอินเทอร์เน็ต (เพศหญิงร้อยละ 69.6) การเดินทางมาครั้งนี้กับเพื่อน (เพศหญิงร้อยละ 62.6) รองลงมา คือ มากับครอบครัว/ญาติ (เพศหญิงร้อยละ 65.8) ส่วนใหญ่พำนักอยู่ในจังหวัดสมุทรสงครามเป็นเวลา 1 วัน (เพศหญิงร้อยละ 64.6) รองลงมา คือ 2-3 วัน (เพศหญิงร้อยละ 60) ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเป็นพาหนะในการเดินทางมาเที่ยว (เพศหญิงร้อยละ 56.5) รองลงมา คือ รถประจำทาง (เพศหญิงร้อยละ 86.2) ส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืน/พักบ้านเพื่อน/บ้านญาติ (เพศหญิงร้อยละ 67.5) รองลงมา คือ โฮมสเตย์ (เพศหญิงร้อยละ 63.3) มีค่าใช้จ่ายครั้งนี้น้อยกว่า 2,000 บาทต่อคน (เพศหญิงร้อยละ 65.9) รองลงมา คือ 2,001-2,500 บาทต่อคน (เพศหญิงร้อยละ 61.5) สถานที่ที่ตั้งใจเดินทางมาเที่ยวครั้งนี้ คือ ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา (เพศหญิงร้อยละ 64.1) รองลงมา คือ คอนฮอย-หลอด (เพศหญิงร้อยละ 61.8) จุดประสงค์ในการเดินทางเพื่อพักผ่อน (เพศหญิงร้อยละ 61.6) รองลงมา คือ เพื่อศึกษาหรือนำไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ และประชุมสัมมนา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านทัศนคติและความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

จากผลการศึกษาในส่วนการวิเคราะห์ทัศนคติและความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว สรุปผลได้ดังนี้

ด้านประเภทค่าใช้จ่าย ในภาพรวมด้านประเภทค่าใช้จ่าย ทัศนคติและความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 ส่วนที่สูงที่สุด คือ ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึกอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับค่าเดินทางอยู่ในระดับปานกลาง

โดยเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านประเภทค่าใช้จ่ายสูงสุด คือ ค่าที่พักอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวประเภทค่าใช้จ่ายสูงสุด คือ ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึกอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความประทับใจ ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความประทับใจในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ส่วนด้านที่พอใจสูงสุด คือ อรรถาภัยไมตรีของเจ้าของพื้นที่อยู่ในระดับมาก ความประทับใจต่ำที่สุด คือ ด้านความสะอาดของร้านอาหาร แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

โดยทั้งเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านความประทับใจสูงสุด คือ อรรถาภัยไมตรีของเจ้าของพื้นที่อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพอใจด้านต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ด้านที่พอใจสูงสุด คือ ความสวยงามอยู่ในระดับมาก การท่องเที่ยวด้านสถานที่ท่องเที่ยวที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความแออัด แต่ความพึงพอใจยังอยู่ในระดับปานกลาง

โดยเพศชายมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านประเภทสถานที่ท่องเที่ยวที่พอใจสูงสุด คือ ความสวยงามอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิงมีความพึงพอใจสูงสุด ในด้านความมีอรรถาภัยของคนพื้นที่ โดยอยู่ในระดับมาก

ด้านที่พัก ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพอใจเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ของที่พักอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ส่วนด้านที่สูงที่สุด คือ ความสะอาดสบาย ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนทัศนคติต่อการท่องเที่ยวด้านที่พักมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความเหมาะสมด้านราคา แต่ยังมีคามพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

โดยเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านประเภทที่พักสูงที่สุด คือ ความสะอาดสบายอยู่ในระดับมาก

ด้านสินค้าและบริการ ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพอใจในด้านสินค้าและบริการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ด้านที่พอใจสูงที่สุด คือ ความมีเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนที่อื่น และความเหมาะสมด้านราคามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ความพึงพอใจยังอยู่ในระดับมาก

โดยเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามประเภทด้านสินค้าและบริการสูงที่สุด คือ ความมีเอกลักษณ์ไม่เหมือนที่อื่น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ ป้ายบอกเส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยว แต่ปัญหายังอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวต่ำที่สุด คือ การเอารถเอาเปรียบของเจ้าของพื้นที่ แต่ความพึงพอใจยังอยู่ในระดับปานกลาง

โดยเพศชายมีปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามสูงที่สุด คือ ป้ายบอกเส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยว โดยปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่เพศหญิงมีปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่สูงที่สุด คือ ป้ายบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยว และปัญหานั้นอยู่ในระดับมาก

สรุปจุดเด่นและข้อควรปรับปรุงในสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามแต่ละแห่ง

จากแหล่งอุทยานการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามที่สำคัญ 5 แห่ง ตามที่ได้ศึกษา พบว่า แต่ละสถานที่ที่มีจุดเด่นและข้อควรปรับปรุงหรือปัจจัยกระทบต่ออุปสงค์

การท่องเที่ยว หรือปัจจัยผลักและปัจจัยดึงดูด (push and pull factors) ของแต่ละสถานที่ ดังนี้

ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา จุดเด่น คือ เป็นสถานที่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ได้เห็นวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นที่นำมาเป็นจุดขายในตลาดน้ำอัมพวา มีสินค้าหลากหลาย ทั้งของกินและของฝากที่ระลึก ความมีอัธยาศัยของคนในท้องถิ่น ได้สัมผัสกับธรรมชาติ ทั้งกลางวันและยามค่ำคืน ข้อควรปรับปรุง คือ ราคาที่พักค่อนข้างสูง ทางเดินสำหรับนักท่องเที่ยวคับแคบและแออัด ริมคลองน้ำเริ่มมีความสกปรกจากเรือที่มาขายของ

ดอนหอยหลอด จุดเด่น คือ มีบรรยากาศร่มรื่นจากลมทะเล มีอาหารหลากหลาย ให้เลือกซื้อทั้งอาหารทะเล และอาหารพื้นเมือง ความมีอัธยาศัยของคนในท้องถิ่น ข้อควรปรับปรุง คือ ราคาอาหารค่อนข้างแพง ป้ายบอกทางมีน้อยไม่ชัดเจน

วัดเพชรสมุทรวรวิหาร จุดเด่น คือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของชาวจังหวัด-สมุทรสงคราม คือ หลวงพ่อบ้านแหลม และความมีอัธยาศัยของคนในท้องถิ่น ข้อควรปรับปรุง คือ สถานที่บูชาสักการะคับแคบแออัด และความไม่เป็นระเบียบของร้านแผง-ลอยภายในร้าน

อุทยาน ร. 2 จุดเด่นของสถานที่ คือ มีความเป็นธรรมชาติบรรยากาศร่มรื่น เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ให้ได้ศึกษาและเรียนรู้ เดินทางมาสะดวก เพราะอยู่ติดกับตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา ข้อควรปรับปรุง คือ มีจุดที่ทิ้งขยะน้อยเกินไป ขาดการบริการของเจ้าหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำนักท่องเที่ยว

ค่ายบางกุ้ง จุดเด่น คือ เป็นสถานที่โบราณเก่าแก่มีประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ เป็นที่ที่ควรอนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นต่อไปได้ศึกษา ข้อควรปรับปรุง คือ นักท่องเที่ยวไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากสถานที่ท่องเที่ยว ความสะอาดภายในบริเวณสถานที่ และป้ายบอกทางไม่มีเป็นระยะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม คือ ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวและทัศนียภาพของธรรมชาติ ความมีเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนที่อื่น อีกทั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ เหมาะกับการพักผ่อนที่ใช้เวลาไม่มาก ดังนั้นจึงควรอนุรักษ์ความเป็นเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไม่ให้กลืนไปกับสังคมเมือง และธรรมชาติไม่ให้เสื่อมโทรม
2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อน โดยรถยนต์ส่วนบุคคล เพราะฉะนั้นจึงควรจัดทำป้ายบอกเส้นทางไปแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้ชัดเจนตลอดเส้นทาง
3. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามจากการบอกเล่า ดังนั้นทางจังหวัดจึงควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยเน้นสื่ออินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ ให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จัก
4. สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีที่จอดรถไม่เพียงพอกับกลุ่มนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาจราจร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาปรับปรุงสถานที่ให้สามารถรองรับกับนักท่องเที่ยว
5. ความประทับใจของนักท่องเที่ยวต่ำสุด คือ ความสะอาดของร้านอาหาร ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงดูแลด้านความสะอาด เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น
6. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการมาพักผ่อนเพื่อชมธรรมชาติ และมีการพักผ่อนแต่ในส่วนของที่พักรังมีราคาค่อนข้างสูง น่าจะมีการควบคุมราคาให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาต่อยอดว่า ถ้าจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามให้เพิ่มขึ้น จะมีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างไร
2. ควรนำข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวมาปรับปรุง และศึกษาต่อไปว่า มีผลต่อการขยายตัวของการท่องเที่ยวอย่างไร
3. ควรศึกษาการท่องเที่ยวในประเภที่นี้ จากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในประเทศ

ภาคผนวก

แบบสอบถามนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

โครงการวิจัยเรื่อง “อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม”

แบบสอบถามนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์
ในหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงขออนุเคราะห์ความ-
ร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ในทางการศึกษา และผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพ

โสด

สมรส

หม้าย/หย่าร้าง

หากสมรสแล้วมีบุตร.....คน

หรือมีผู้อยู่ในอุปการะ.....คน

4. ภูมิลำเนาที่อยู่ปัจจุบันของท่าน คือ.....

5. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย

ปวช./ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

6. อาชีพปัจจุบัน คือ.....

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

เอกชน

อื่น ๆ (ระบุ).....

7. รายได้ประจำต่อเดือน (ของผู้ตอบแบบสอบถาม)

- ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001-10,000 บาท
 10,001-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
 20,000 บาทขึ้นไป

8. รายได้พิเศษต่อเดือนประมาณ.....บาท

9. รายได้ประจำต่อเดือนของคู่สมรส (ถ้ามี) ประมาณ.....บาท

10. รายได้พิเศษต่อเดือนของคู่สมรส (ถ้ามี) ประมาณ.....บาท

11. ภาระผ่อนบ้านเดือนละ.....บาท (ถ้ามี)

12. ภาระผ่อนรถเดือนละ.....บาท (ถ้ามี)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

13. ท่านเคยมาจังหวัดสมุทรสงครามหรือไม่

- ไม่เคย เคยมา 1 ครั้ง เคยมามากกว่า 1 ครั้ง

เพราะ.....

14. ท่านรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามได้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การบอกเล่า
 โฆษณา/รายการ โทรทัศน์/บทความหนังสือพิมพ์
 อินเทอร์เน็ต
 แผ่นพับ/ใบปลิวโฆษณาจากบริษัทนำเที่ยว
 เอกสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
 หนังสือวารสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ
 อื่น ๆ (ระบุ).....

15. ผู้ร่วมเดินทางมาในครั้งนี้กับท่าน คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- คนเดียว ครอบครัว/ญาติ
 เพื่อน กลุ่มทัวร์/คณะเดินทาง/คณะทำงาน

16. ระยะเวลาในการพำนักอยู่ คือ

1 วัน

2-3 วัน

3-4 วัน

อื่น ๆ (ระบุ).....

17. พาหนะที่เดินทางมา

รถประจำทาง

รถส่วนบุคคล

รถเช่า

รถทัวร์

18. ประเภทที่พักอาศัย

เกสต์เฮ้าส์

โรงแรม

โฮมสเตย์

อื่น ๆ (ระบุ).....

19. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้ (ต่อคน)

น้อยกว่า 2,000 บาท

2,001-2,500 บาท

2,501-3,000 บาท

มากกว่า 3,000 บาท

20. สถานที่ท่องเที่ยวที่ท่านตั้งใจจะท่องเที่ยวในครั้งนี้ คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ดอนหอยหลอด

วัดเพชรสมุทรวรวิหาร (วัดบ้านแหลม)

อุทยาน ร. 2

ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา

น้อยกว่า 2,000 บาท

ค่าบางกุง

อื่น ๆ (ระบุ).....

21. จุดประสงค์ของท่านในการเดินทางมาครั้งนี้

เพื่อพักผ่อน

เพื่อศึกษาหรือนำไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

เพื่อคู่มือทางการค้า

เพื่อประชุมสัมมนา

22. ท่านคิดว่าจังหวัดสมุทรสงครามมีสถานที่ท่องเที่ยวใดที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดหรือแหล่งท่องเที่ยวที่ท่านประทับใจ กรุณากล่าวถึงข้อเด่นและข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ทศนคติและความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

23. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

(โปรดกาเครื่องหมาย ✓ เลือกลงเพียง 1 ช่องตามความเป็นจริง)

(23.1) ประเภทค่าใช้จ่าย

ประเภทค่าใช้จ่าย	แพงมาก	แพง	เหมาะสม	ถูก	ถูกมาก
1. ค่าเดินทาง					
2. ค่าอาหารเครื่องดื่ม					
3. ค่าบริการไปสถานที่เที่ยวต่าง ๆ					
4. ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก					
5. ค่าเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ/กิจกรรมต่าง ๆ					
6. ค่าที่พัก					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

(23.2) ความประทับใจ

ความประทับใจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ทศนียภาพและสภาพแวดล้อมของสถานที่					
2. ความสะดวกสบายของที่พัก					
3. ความสะดวกของการเดินทาง					
4. ทัศนียภาพไมตรีของเจ้าของพื้นที่					
5. รสชาติอาหารพื้นบ้านของท้องถิ่น					
6. กิจกรรมต่าง ๆ (ล่องเรือ ไหว้พระ อื่น ๆ)					
7. ด้านความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว					
8. ด้านความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว					
9. ด้านความสะอาดของร้านอาหาร					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

(23.3) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความสวยงาม					
2. ความแออัด					
3. ความสะอาด					
4. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
5. ความปลอดภัย					
6. ความมีธรรมาศัยของคนในพื้นที่					

ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยสถานที่ท่องเที่ยว

.....

.....

.....

(23.4) ด้านสถานที่พัก

ปัจจัยด้านสถานที่พัก	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความเหมาะสมด้านราคา					
2. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
3. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
4. ความสะอาด					
5. ความสะดวกสบาย					

ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยสถานที่พัก

.....

.....

(23.5) ด้านสินค้าและบริการ

ปัจจัยด้านสินค้า บริการและอาหาร	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความเหมาะสมด้านราคา					
2. ความหลากหลาย					
3. ความสะอาด					
4. รสชาติของอาหาร					
5. ความมีเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนที่อื่น					

ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยสินค้า บริการและอาหาร

.....

.....

.....

(23.6) ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม

ปัญหาและอุปสรรค	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความสวยงามและความสะอาดของสถานที่					
2. ทัศนียภาพของเจ้าของพื้นที่					
3. ป้ายบอกเส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยว					
4. การเอาใจใส่ของเจ้าของพื้นที่					
5. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว (อาหาร/ที่พัก)					
6. ค่าขนพาหนะ					
7. ที่จอดรถ					
8. การบริการของเจ้าหน้าที่/พนักงานต้อนรับในการบริการให้ความช่วยเหลือ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

24. ท่านต้องการให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องพัฒนาหรือสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามด้านใดบ้าง

.....
.....
.....

25. ท่านมีความประสงค์ที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามอีกครั้งหรือไม่

ต้องการ ไม่ต้องการ

เพราะ.....

26. ท่านจะแนะนำผู้อื่นให้มาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามหรือไม่

แนะนำ ไม่แนะนำ

เพราะ.....

สินค้าที่ระลึกที่ท่านซื้อกลับบ้าน คือ.....

27. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงครามครั้งนี้

.....
.....
.....

ขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2548). *โครงการศึกษาทบทวนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550ก). *โครงการสำรวจค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550ข). *สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศประจำปี 2550 ภาคกลาง*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม. (2552). *คู่มือท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จังหวัดสมุทรสงคราม. (2553). *ข้อมูลจังหวัดสมุทรสงคราม*. ค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2553, จาก <http://www.samutsongkhram.nso.go.th/smskhram/aboutchangwat.htm>
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. (2545). *การพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2542). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์. (2542). *การจัดการ การเกษตรทรัพยากรธรรมชาติและ การท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาร์รัตน์ อานันทนะสูงศ์. (2543). *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา (หน่วยที่ 1)*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ดุษ ชุมสาย, หม่อมหลวง และอุทัย พรหมโยธี. (2527). *ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

- ทองยูน บุตร โสภาก. (2547). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาท่าด่าน โสมสเคย์ ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2552). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์-มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุษบา สุธีธร และภัสวดี นิติเกษตรสุนทร. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องเจตคติและความประทับใจของชาวต่างประเทศที่ได้มาเยี่ยมประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ปราโมชน์ รอดจำรัส. (2549). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์-มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พนิตตา สิงห์ครา. (2544). ศักยภาพชุมชนบ้านห้วยฮีในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโสมสเคย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพ็ญแข แสงแก้ว. (2540). การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์-พื้นที่พับบลิชซิง.
- ระพีพรรณ ทองหล่อ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม ที่เป็นผลมาจากการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดน่าน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ระพีพรรณ ทองหล่อ, รติกา อังกูร, ปาลีรัตน์ การดี, ศรีศักดิ์ สุนทรไชย, อินทิรา นาคันต์, อรุณลักษณ์ สิม่าพันธุ์ และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อผลิตภัณฑ์และความต้องการใช้บริการของนักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศักดิ์ชัย เอ่งฉ้วน. (2545). การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2522). พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

- สิรินาถ นุชชัยเหล็ก. (2541). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่และภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2548). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. (2553). *ข้อมูลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. ค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2553, จาก http://www.praveetelearning.com_content.php?Subject_id=2...id=3
- Epperson, B. M., & Kniesner, T. J. (1984). *Labor economics: Theory, evidence and policy* (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Pearce, D. (1981). *Tourist development*. London: Longman Group.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวศรัณย์ภัทร ช่างนุ
วัน เดือน ปีเกิด	17 พฤษภาคม 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดสมุทรปราการ
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2545 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีรัฐศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2549
ตำแหน่งหน้าที่ การงานปัจจุบัน	-